

ABONAMENTUL
 Pe un an . 28 Cor.
 Pe un jum. . 14 "
 Pe o lună . 2-40 "
 Nrul de Duminică
 pe un an . 5 Cor.
 Pentru România și
 America . . 10 Cor.
 Grafice și pentru fo-
 tografice și reproducere
 un 40 franc.

TRIBUNA

REDAȚIA
 și **ADMINISTRAȚIA**
 Dealul Ferească-Cioba 20,
INSERTIUNILE
 se primesc la sâmbă-
 țară.
 Măsurile publice și Loca-
 șile costă fiecare litr 20 fii.
 Manuscrisurile nu se în-
 posesază.
 Telefon pentru oraș și
 comitat 302.

Anul XIV.

NUMĂR POPORAL

Nr. 41

Cultura țărâncei române!

De E. Ungureanu.

Mulți își vor aduce aminte, cum înainte cu 12—15 ani în adunările noastre culturale și în presa noastră s'a pretins, că în prima linie să grijim de progresul cultural și economic al poporului nostru dela sate, adică a țărâncei noastre, atunci a început deja a deveni generală convingerea la noi, că dezvoltarea noastră are datoria morală a îngrijii de progresul poporului nostru, și că numai un popor cult și cu avere e în stare să susțină concurența de existență cu celelalte popoare din țară.

Urmarea acestei reclamări a opiniei publice a fost, că Asociațiunea noastră culturală a început a edita biblioteca populară, a cărei material a ajuns în mâinile poporului nostru dela sate; despărțămintele Asociațiunii au început a înființa biblioteci populare și a ținea prelegeri publice; Asociațiunea a început a da onorare pentru prelegeri pentru popor, — acum a angajat un conferențiar agronomic stabil; — adică am început a înțelege, că întărirea poporului nostru în cultură și în avere este mântuirea noastră.

Dar din toate, câte s'au făcut până acum și ce se face și de prezent pe terenul cultural și economic pe seama poporului nostru se vede, că în cea mai mare parte se face pentru partea bărbătească; materialul trac-

tat în conferințe și prelegeri e de natură de a înmulți cunoștințele părții bărbătești a sătenilor și agronomilor români; — *femeia română din popor — țărâncea română e neglijată, la urcarea nivelului ei cultural până acum nu ne-am prea gândit.*

Acum în vre o câteva locuri cu școale de menaj și de economie de casă, — și în Arad se proiectează acum pe lângă școala civilă de fete și o școală de menaj, de grădinarit și de economie de casă; — acestea sunt toate lucruri excelente, pentru că avem nevoie de o economie înțeleaptă și cruțătoare de casă; însă din acestea instituțiuni cultural-economice femeia română din popor, țărâncea română n'are nici un folos, acolo aproape numai femeia din clasa cultă a neamului capătă instrucție; pentru masa cea mare a femeiei din popor nu e făcut nimic; — *trebuie să punem deviza, și opinia publică să înceapă a pretinde, ca paralel cu năzuința de a face din femeia cultă română econoamă bună, să grijim ca și țărâncea română să devină o econoamă bună și pricepătoare pentru casa ei, — adică să ne îndreptăm acțiunea noastră culturală și spre urcarea nivelului cultural și economic al țărâncei române.*

La alte popoare — mai înaintate în cultură și în avere se dă mare atențiune culturii intelectuale și economice a femeiei din popor dela sate. În țările nemțești, societăți culturale și economice susțin învățătoare salarizate, cari merg din sat în sat, și țin

cursuri practice pentru țărânce despre știința și iscusința de a ști fierbe bine cu spise puține, — despre grădinarit, — despre pră-sirea galițelor, despre prepararea și conservarea brânzei și untului, despre conserva-rea și valorizarea ouelor, despre folosul igienic al curățeniei în casă, despre îngrijirea copiilor mici, despre îmbrăcămintea ieftină femeiescă, despre urmările stricăcioase ale luxului și despre alte diferite obiecte, cari se recer, ca să facă din femeie soție bună, mamă bună și econoamă bună. După mai multe săptămâni, când învățătoarea e gata cu un sat, merge în altul și începe cursul de nou, nemțoaicile-mame și fetele merg cu mare zel să asculte cursurile acestea.

Luând exemplul dela poporul nemțesc am aflat de folositor pentru poporul românesc a recomanda atențiunii factorilor noștri chemați a da direcția acțiunii noastre cultural-economice, precum și atențiunii opiniei publice, *ca paralel cu instrucțiunea și luminarea părții bărbătești din popor pe terenul economic — să grijim ca în acel grad să progreseze și partea femeiescă, adică nu numai țărâncea română, ci și țărâncea română.*

Toată lumea recunoaște, că înaintarea unui popor pe jumătate depinde de dezvoltarea culturii a femeii, deci noi când lucrăm pentru înaintarea culturală și economică a poporului nostru, atunci trebuie să grijim și

FOIȚA ZIARULUI TRIBUNA.

Dor de frați.

I.

Vântule de prin copaci,
 Mai astâmpără-te, taci!
 Dela frați, de ce mi înșiri
 Numai negre lânguiri?

Pentru ce-mi aduci, când bați,
 Tot suspine dela frați? —
 Dinspre Molna când adii,
 Inima tu mi o sfâșii!

Când de peste Prut te întorci,
 Lacrime din ochi îmi storci...
 Iar de peste munți — vai, vai! —
 Cu ce-mi spui, prin piept mă tai!

II.

Bate vântul, bate iar, —
 Nu e vânt, e plâns amar:
 Plâns de frați din depărtări,
 Risipiți... prin șapte țări.

Cum m'aș duce 'n sbor șolmesc,
 Plânsul lor să l potolesc!...
 Munții... până 'n cer fac z'd,
 Călea dușmănoși mi o 'nchid. —

Tu, din stăvil'e cerești,
 Munții... căci nu l prăbușești!

Cum l'ași zidul până 'n noi:
 Intre frați și între surori?...
 III.

Vine 'n sbor, de peste Prut,
 Dela frați, un glas pierdut:
 „Foale verde, fir de bob,
 »Vai și amar de cine-l rob!

Nici e casă casa lui
 Și nici masa-l masă nu i!
 »Ce visează, câte-l plac,
 »Toate 'n lacrimi se prefac.»

Astfel plânge tristul viers,
 Eu l'ascult oprit din mers,
 Și cu sufletul încins
 D'un alean, d'un foc nestins!

IV.

M'am jurat azi noapte 'n gând,
 Să trec Prutul înotând,
 Să dau mâna fraților,
 Să mi alin cumplitul dor.

Prutu-l tulbure de tot,
 Unde l chip să l trec în not? —
 Doamne, seacă-l până 'n fund,
 Să rămâie numai prund!

Să-l trec cu picloarele,
 Să-mi văd sorioarele...
 Să-l străbat... din fugă drept,
 Frații să mi-l strâng la piept.

V.

Cântă miera 'n văf de fag,
 Ce tot spune vierșu-l drag?
 Spune 'n cântec legănat:
 »Toci, Române, fil bărbat!

»Prutu-l mare, Prutu-l rău...
 »Bun e însă Dumnezeu! —
 »Câte n'au fost mari?... și nu-s!
 »Câte — rele?... și s'au dus!...

»Molna, Prutul, vor seca, —
 »Munții... se vor dărîma...
 »Frații, după care plângi,
 »Iar la piept o să ț-i stringi!«

»Albina«

P. Dulfu.

Honvezii.

De Marian Sasu.

Cu toate că-mi plăcea miliția încă din copilărie,
 totuș când mă asentase în ziua acea frumoasă
 de Aprilie din anul 190... mă cuprinseseră și pe
 mine fiori.

Nu de altă, dar acum spun drept, că
 mă temeam al dracului să nu fiu cumva împăr-
 țit la honvezii.

Cunoșteam bine pe honvezii aceștia, din oraș
 dela noi, unde văzusem și auzisem atâtea gro-
 zăvenii despre ei, încât mi-se sburlise părul. De
 aceea acum după ce eram și eu asentat între
 flăcăii cari aveau să facă slujbă în armata împă-

de gradul de cultură intelectuală și economică a țărâncei române.

E un fenomen pe cât de curios pe atât de trist, că în sutele de conferințe publice și prelegeri pentru poporul dela sate, ce se țin la noi în decursul anului, aproape exclusiv numai partea bărbătească a cărturării noastre le ține, și după natura lucrului materialul acestor conferințe și prelegeri sânt de natură de a înmulți cunoștințele părții bărbătești a poporului; pe când partea femeiască a clasei noastre culte, adică damele române (doar cu foarte mică excepție) nu iau parte la această muncă culturală; *damele române nu merg la femeia română din popor să-i zică: femeie din neamul meu, vino, ascultă-mă! și te luminează, îți voiesc binele!*

Se vede că la inima damelor române n'a păruns încă zelul pentru luminarea țărâncei române. Partea bărbătească a cărturării noastre merge la țărânel român să-l lumineze, partea femeiască e inactivă.

Din prilejul, că Asociațiunea noastră culturală a aplicat un conferențiar agronomic, să nu uite a aplica și o conferențiară pentru țărâncea română — (se înțelege când îi vor permite mijloacele), căci numai femeia pricepe a vorbi la mintea femeii, — femeia în femeie are încredere.

Alt mijloc pentru răspândirea culturii economice a țărâncei române ar fi, ca despărțămintele Asociațiunii să grijască ca în viitor în adunările lor generale și în conferințe și femei din clasa noastră cultă să țină din domeniul economiei de casă prelegeri pe seama femeilor române din popor. Inșă un mijloc de mare însemnătate pentru luminarea țărâncei române ar fi, ca comunele noastre bisericești ca susținătoare de școli populare pentru instrucția și creșterea fetițelor, să organizeze școli de fete, și la acestea să aplice numai învățătoare, cari afară de instrucția în scris și cetit pot da instrucție și în economia de casă.

Nu numai de țărânel român, ci și de cultura țărâncei române trebuie să îngrijim, căci numai așa dăm direcție sănătoasă acțiunii noastre culturale.

Alegerile pentru congregația comitatului Arad. După cum se știe mandatul actualilor membrii ai congregației comitatului Arad expiră cu sfârșitul anului curent. Alegerea noilor membrii pentru viitorul ciclu de 6 ani s'a fixat pe ziua de 22 Noembrie. Stăm deci în preajma unei lupte de extremă însemnătate pentru soarta românilor din acest comitat și ni se impune în modul cel mai imperios organizarea grabnică a alegătorilor români, pentru că numai bine organizați vom putea spori numărul reprezentanților noștri în congregație. Fruntașii acestui comitat au suptre datorie să chibzuiască din vreme sortile unei învingeri cât mai generale la alegeri și în acest scop, ei sânt invitați din partea conducerii noastre centrale a se prezenta în număr deplin la *conferința ce se va ținea Duminică seara, în sala festivă a ziarului »Tribuna«, la orele 8. (După cină!)*

Din însărcinarea clubului comitatens.

Dr. Ștefan C. Pop.
deputat în cameră.

»Balanga maghiaro-săsească«. Lozinca aceasta eufemistă a fost lansată odinioară de contele Tisza bătrânel și a trezit la timpul ei un viu ecou în cercurile politice săsești. Indemnul dat de »sdrobitorul de naționalități« n'a adormit nici până în ziua de astăzi, ci a rămas un neconținut stimulent al antagonismului de rasă dintre noi și compatrioții noștri teutoni, stimulent ce se dă la restimpuri pe față, într'un mod foarte eclatant și prea semnificativ pentru noi. Așa s'a dat pe față și dăunazi, cu prilejul inaugurării noului lăcăș al »colegiului Kun« din Orăștie, — care reamintim în treacăt — e cea mai faimoasă pepinieră de șovinism în Ardeal, când reprezentanții oficiali ai Sașilor, alătura de reprezentanții

întregii societăți ungurești din Ardeal și în prezența ministrului de instrucțiune, au accentuat cu multă sinceritate identitatea de interese a Sașilor și Ungurilor în Ardeal. Reprezentantul episcopului sas dela Sibiu, preotul luteran din Orăștie a spus în cuvântarea sa ocazională că marea românească copleșește și spală de pe față pământului pas de pas comunele ungurești și săsești și că în o călătorie a sa prin această parte a țării a avut impresia că se află într'un imens întirim.

Nu se putea ca semnele acestea de-o efuzivă dragoste a Sașilor, pentru Unguri, să fie trecute cu vederea și ca ele să nu trezească accese de-o exuberantă recunoștință în redacțiile ungurești. În »B. H.« un deputat oarecare aduce azi — într'un articol ca titlul de sus — omagii de recunoștință universității săsești pentru însemnatul sprijin material și moral ce-a dat de bună voie și din inițiativa proprie liceului unguresc din Orăștie și remarcă simpatia »mutuală« dintre Sași și Unguri, simpatie care deși n'a încetat încă să fie un »râu necesar« e totuș pe cale de-a fi intimă și durabilă, dupăce interesele de existență națională, în Ardeal, ale Sașilor și Ungurilor sânt de-o potrivă primejduite de valul românesc cel »cutropitor«.

Mai înregistrăm că serbarea dela Orăștie a găsit un favorabil răsunset și în presa săsească și țințuim faptele pentruca să le ținem minte.

Sedința camerei. Camera deputaților va ținea Sâmbătă, 12 Noembrie n., ședință formală, în care ministrul de justiție va depune pe birourile camerei proiectul de lege despre reforma procedurii civile.

»Porniri clericale«. »Tel. Român« din Sibiu, organul mitropoliei gr. ort. române, scrie în numărul său din urmă:

»Sub titlul acesta publică »Tribuna« din Arad un prim articol, în numărul 222, în care la poziție hotărâtă în contra mișcării puse la cale de cei dela »Revista Preoților« din Timișoara. Reproducem în întregime articolul, scris într'o chestie, în care din adins noi nu ne-am pronunțat până acum, pentru a nu ni-se putea face imputarea, că am căutat să influențăm asupra preoștilor noas-

ratului, spun drept că-mi era frică de honvezii aceștia, și nu doriām nici decât s'ajung să le îmbrac uniforma.

De ce m'am temut însă, n'am scăpat nici decât. La patru săptămâni după asentare îmi vine scrisoare, că sânt luat la honvezi. Când am primit scrisoarea aceasta am rămas ca trăznit. Nu de alta, dar într'aceea mai auzisem de-a un om dela noi, care încă cătânise la honvezi, că »șărijile« acestora așa sânt de galante, încât și pe cei cu clase li mai cinstesc câteodată, mai cu câte un ghiont sub barbă, mai cu câte-o îmbolditură în coaste sau în burtă, încât și-se pare, că te scutură frigurile.

De-aceea, oricât mă bizuiam pe diploma mea de învățător popular, auzind aceste destăinuiri, trebuie să vă spun că-mi țiftăia inima de frică. Într'astfel de împrejurări se înțelege, că n'aveam nici o plăcere. Cu cât mi-se apropia vremea de plecare, cu atât deveniam mai posomorât. Păream, că mă gâtesc de moarte, așa-mi pierise toată voia. Cu toate acestea, când a sosit timpul de plecare, vrind nevrind a trebuit să plec. Ce era adică, să mă pun de-acuma porun.ii cătânești? Mare îndrăzneală și curaj! Lucruri, cari de astădată îmi lipseau cu totul.

Conform biletului de chemare în 1 Iulie la șapte ceasuri dimineața mă prezint la cancelaria

batalionului al doilea dela regimentul 21 de honvezi din Aiud. Când am intrat în cazarmă, mi-s'a cutremurat tot trupul. Dar iată că, urcând scările cazarmei, mă găsesc față în față cu prietenul și colegul Cornel Domșa din Peșelca. Când l'am văzut dintr'odată mi-s'a înveselit sufletul. Știam acum, că Dumnezeu mi-a rînduit un prieten cu care să mă mângâi în zilele amare, ce vor urma de-aici încolo.

Din Aiud am fost trimiși noaptea la al 22-lea regiment de honvezi din Murăș-Oșorheiu. Aici ni-s'a dat câte o păreche de pantaloni vineți cu vre-o opt petece, o bluză toată mănjită și descusută, o șapcă unsuroasă, apoi o pereche de boconi de vre-o cinci chilograme. Când ne-am văzut în hainele acestea, cu toată supărarea noastră, am început a ride ca nebunii. Nu ne mai cunoșteam. Mai curînd păream a fi niște țigani corturari, decât soldați. Dupăce ni-s'a mai dat câte-o pușcă și baionetă, am fost conduși afară din oraș, la băraci. Aici apoi am dat de dracu'.

Baraca în care am fost introduși, era o clădire mare de lemn c'o mulțime de ferestre prin ale căror geamuri sparte vântul și ploala puteau să-și facă mîndrele în toată voia lor. Dela un cap la altul al băracii duceau patru rânduri de »prieluri« pe cari erau aruncate în desordine o mulțime de perni și saltele, îndesate al dracului

cu paie. De-asupra acestora, de pe părăii și podelile băracii, atârnsu pânzele de pânjen, ca niște cruce murdare întinse la soare. Jos apoi, pe padimentul cel învechit și spart, era o necurătenie izbitoră. Când am văzut lucrurile astea, mi s'a făcut părul măciuc.

În locuința aceasta drăguță am fost instalați cu totul nouăsprezece învățători, din toate părțile Ardealului. Din aceștia, opt eram români, șapte unguri și patru sași. Aceștia toți am fost dați pe mana alor doi căprari, doi sergenți și un sublocotenent, ca să ne învețe meșteșugul armelor. Și ne au învățat așa, fire ar al dracului să fie! de s'a dus poveste.

Mal ales pe dl sublocotenent n'am să-l uit nici când. Mi-aduc bine aminte, când dormia lui, când venise întâia dată la baracă să-l vadă elevul, era într'o Duminică dimineața, cam pela șapte ceasuri. În baracă eram numai noi de noi. Și, cum cei mai mulți dintre noi erau obosiți de drumul cel lung, nu se sculaseră încă pe vremea aceea. Dar nici ceie ne sculaserăm nu eram cu totul gata, ci cei mai mulți eram desculți sau desbrăcați, și trântiți pe paturi povesteam despre unele altele, ca oamenii ce se latănesc de curând.

Pe când petrecem noi așa fără de grijă, deodată apare în ușa băracii afaristul de sublo-

BETAY és BENEDEK,

— stabiliment de articole bisericești —

BUDAPEST, IV. Váci-utca 59.

Se expediază pentru prețuri solide aranjamente complete pentru biserici, odăjdii, prapori, stihare, potire, policandre și candelabre, cadelnițe, iconostasă și icoane sante etc.

Lucrează iconostasă, altare, jertovnice, amvoane, icoane portative etc

Prețurent, preliminar, sau desemnuri se trimit la dorință.

tre, să o terorizăm și intimidăm. Am așteptat, ca însăși preoțimea noastră să constate, că e foarte greșită și totodată foarte periculoasă calea pe care vrea să apuce cel dela »R. P.» Și nu ne-am înșelat în așteptările noastre. Preoțimea noastră din tractul Sibiului, Șeliștel și al. M. Oșorheiului s'a pronunțat în contra mișcării de organizare a preoțimei, și credem că același lucru l-au făcut ori îl vor face și preoții noștri din celelalte protopresbiterate ale arhidiecezel.

Tratatul de împăcare ceho-germane și slovaci. Din Bünn se anunță: Ziarele cehe înregistrează că Slovaci din Ungaria urmăresc cu cel mai viu interes tratativele de împăcare dintre Cehi și Germani și speră, ca o soluție favorabilă să aibă drept urmare nu numai întărirea Slovacilor ci și o slăbire a influenței ungurești.

»Universitatea săsească» își va ține adunarea generală din 1910 la 25 Noembrie n. în Sibiu.

Românii au doi deputați aleși în reprezentanța universității, pe dnii Dr. Aurel Vlad (Orăștie) și Dr. Liviu Leményi (Sibiu).

Alegerile municipale în comitatul Timișului.

Conform dispozițiilor legale, anul acesta expiră la membrii municipali aleși ai congregației comitatului nostru mandatul și pentru îndeplinirea mandatelor devenite astfel vacante, în fiecare cerc electoral se va ține alegere, la care fiecare cerc va avea să aleagă pe 6 ani membrii congregaționali în numărul de mai jos.

Interesele vitale ale poporului nostru pretind, că Românii din comitatul nostru să fie reprezentăți la congregația comitatului într'un număr corespunzător numărului său din comitat, apoi gradul intelectual și material al său.

Din acest motiv întreaga românie din comitatul nostru — popor și intelectuali — sunt prin aceasta invitați, că în toate cercurile electorale să pună candidați de al partidului nostru național român și luptând cu toții în cea mai deplină solidaritate, să asigure prin voturile lor reușita candidațiilor noștri.

Uade nu s'ar fi înțut încă, se impune de ur-

tenent. Asta, cum dă cu ochii de noi, începe să răcnească ca un tigru. La strigătele și răcnetele lui cumplite sărim toți din toate părțile afară din baracă. Trăsnitul de sublocotenent atuncia între cele mai grozave injurături ne înștră pe toți în rând, acolo în soare dinaintea bărcii. Cine ne-ar fi văzut atuncia în rând s'ar fi prăpădit de răs. Unii eram desculți de câte-un picior, alții eram desculți de amândouă, unii eram cu capul descoperit, alții numai în pantaloni sau în bluză, ce mai muți însă erau numai în cănașă și'n ismene, așa cum îi surprinsese sublocotenentul în pat.

După cum ne-a așezat, așa în rând de baioară, se apucă trăsnitul de el și timp de două ceasuri pe lângă cele mai murdare vorbe ne toaă câte verzi și uscate despre miștile și disciplina militară. Noi stam ca pe spini, de ascultat nici habar n'aveam. Cine să-l urmărescă vorbele murdare? Când ne-a părșit și s'a dus larăș în oraș, am gândit c'am scăpat de dracul, atâta scârbă băgase în sufletele noastre.

Dar nici »sărjile» nu erau mai bune ca dl sublocotenent. Câte vorbe și injurături murdare auzisem dela știa, mă luasem de un gând. Dar purtarea lor brutală în cursul exercițiilor! In cele

gență ținerea consultărilor celor chemați pentru numirea candidaților, căci conducerea centrală a clubului nostru comitatens a declinat dela sine această misiune onorifică.

Pentru a înlesni întru câțiva conducătorilor noștri campania electorală, publicăm cercurile electorale, comunele aparținătoare lor, locul de alegere, președinții electorali, numărul membrilor ce vor fi să se aleagă (scurtat: ... l. v.) precum și ziua alegerii.

Cercurile electorale pentru reprezentanții municipali ai comitatului Timiș:

Cercul I. Comune aparținătoare: Aradul-nou. Locul de alegere *Aradul nou*; preș. Béia Hruzik; 4 l. v.

Cercul II. Comune aparținătoare: Zădărlac, Fenlac, Bezdin, Bodrogu-nou. Locul de alegere: *Zădărlac*. Preș. Marton Nelter; 4 l. v.

Cercul III. Comune aparținătoare: Munari, Sânt-Petrul nemțesc, Secusig, Nagyfalva. Locul de alegere: *Nagyfalva*. Preș. Béla Schäffer; 3 l. v.

Cercul IV. Comune aparținătoare: Dreispitz (Német-Ság), Sânt-Miclăușul-mic, Kisfalud, Szépfalu. Locul de alegere: *Dreispitz (Német-Ság)*. Preș. Dr. János Hemmen; 3 l. v.

Cercul V. Comune aparținătoare: Keresztcs, Físout, Firtesz, Fibiș. Locul de alegere: *Firtesz*. Preș. Pál Kirillovits; 4 l. v.

Cercul VI. Comune aparținătoare: Bencecul-român, Bencecul-nemțesc, Murani, Seciani, Pighia (Bruckensau). Locul de alegere *Murani*. Preș. Dr. Gyula Czirák; 3 l. v.

Cercul VII. Comune aparținătoare: Vinga. Locul de alegere: *Vinga*. Preș. Pongrácz Miklós și Feletar Nándor; 10 l. v.

Cercul VIII. Comune aparținătoare: Cocota (Orczifalva), Carani (Meretzfalva), Jadan, Călaceș. Locul de alegere: *Cocota (Orczifalva)*. Președ. Gyula Czirák; 4 l. v.

Cercul IX. Comune aparținătoare: Variăș, Hodoni, Mănăștur, Malathfalva, Barateaz, Kétfé, Kistelep, Kis Szent Péter, Chinez. Locul de alegere: *Variăș*. Preș. Miklós Pongrácz; 5 l. v.

Cercul X. Comune aparținătoare: Hidegkut, Zabran, Traunau, Alioș. Locul de alegere: *Hidegkut*. Preș. George Reimholz; 3 l. v.

Cercul XI. Comune aparținătoare: Lipova. Locul de alegere *Lipova*. Preș. Alajos Bolyos; 6 l. v.

Cercul XII. Comune aparținătoare: Mășloc, Remetea-nemțescă, Charlottenburg, Alträngen,

doză luni cât am fost elevii lor, au scos din noi toată odihna cât o avusesem în cei douăzeci de ani de până-acuma. De dimineața, dela trei-patru ceasuri până seara la nouă, nu se mai îndurau domniile lor să ne mai dea pace.

Gândial, că s'au conjurat cu toții asupra noastră ca să ne facă sfârșitul. Urmarea acestei tratări brutale s'a și văzut cu sfârșitul celor două luni de instrucție. Atunci mai toți ne-am ales cu picioarele tot rane, cu genunchii roșii și beliiți, cu mâinile sgarlate și umilate, cu buzele crepate și cu fețele arse și pălilte.

Cu toate ăstea, când m'am văzut liberat, mi am făcut cruce și am mulțumit lui Dumnezeu, c'am scăpat numai cu atâta. Pentru că dela oameni ca domnia lor spun drept, că mă temeam al dracului să nu capăt așa cumva niște ghionturi pe sub fălci să-mi sară vre un dinte, sau niște îmboldituri în coaste să mă ia junghiurile.

Bogda Rigós, Buchberg, Comrat. Locul de alegere *Mășloc*. Preș. Dr. Zoltán Háromy; 3 l. v.

Cercul XIII. Comune aparținătoare: Ujfalu, Chealni, Șistaroveș, Hosuseu, Chelmac, Belotini, Dorgoș, Petils, Cuveșdia, Labasini, Chizdia, Secaș, Crivobara, Vizma. Locul de alegere: *Ujfalu*; preș. Nándor Hambert 4 l. v.

Cercul IV. Comune aparținătoare: Hodoș, Buzad, Aga, Hissăș, Panlova, Mély Nadas, Chitsetev, Ictar, Budini, Belini, Susanoveș (Siclas), Babșa, Șuștra, Topoloveșul-mic, Topoloveșul-mare, Craioveș, Stanciova, Herniacova, Thees, Lucareș Ianova, Iezvir, Bucoveș, Bazoș, Petrovaselo, Józseffalva, G'zelafalva. Locul de alegere: *Topoloveșul-mare*. Preș. Petru Othk 5 l. v.

Cercul XV. Comune aparținătoare: Recaș. Locul de alegere: *Recaș*. Preș. János Koleszár, 3 l. v.

Cercul XVI. Comune aparținătoare: Remetea, Ghilroda, Moșnița, Giroc, Chișoda, Medveș, Gyarmatha. Locul de alegere: *Gyarmatha*. Preș. Gyula Somogyi 3 l. v.

Cercul XVII. Comune aparținătoare: Sânt-Andraș, Terentez, Covaci, Uj-Besenyő, Beccherecul-mic. Locul de alegere: *Sânt-Andraș*. Preș. Gyula Somogyi 5 l. v.

Cercul XVIII. Comune aparținătoare: Mehala, Vadászerdő, Szakálháza, Beregsau. Locul de alegere: *Szakálháza*. Preș. Dr. Josef Vimer 3 l. v.

Cercul XIX. Comune aparținătoare: Freldorf (Szabadfalva) Uftiu, Sânt-Mihail-român, Parța, Șag. Locul de alegere *Șag*. Preș. Victor Cröttnér 4 l. v.

Cercul XX. comune aparținătoare: Buziaș, Sinersig, Chepet, Bacova, Ohaba-Forgaci, Ficatar, Dragoieș, Hițiaș, Racovița, Sirbova, Silăș. Locul de alegere *Buziaș*; preș. Karol Hoffmann, 4 l. v.

Cercul XXI. comune aparținătoare: Sacoșul-unguresc, Niczkyfalva, Blajova, Vucova, Stamora-română, Chevereshul-mare, Dragsina, Sacoșul-Turcesc, Eötvösd, Icloda, Uliuc, Unip, Végvár (Ritberg); Cadar, Duboz, Berini, Cerna. Locul de alegere: *Végvár (Ritberg)*.

Cercul XXII. comune aparținătoare: Șipet, Liebling, Liget, Jebel, Völter, Folie. Locul de alegere: *Liebling*; preș. Gyula Csiki. 3 l. v.

Cercul XXIII. comunele aparținătoare: Ciacova, Petroman, Obad, Ohlad. Locul de alegere: *Ciacova*; preș. Zoltán Peko 4 l. v.

Cercul XXIV. comune aparținătoare: Delta, Opatița, Birta, Scula Denta, Breșce, Omor, Sântjorzul-dela mănăstire (Zárda Szent Gyögy), Sântjorzul cameral (Kincstári-szent Gyögy), Berecuța Gataș, Moritzfeld, Șoșdia, (Sósd), Buciu, Gerteluș, Percosova, Șemlacul-mic, Șemlacul-mare. Locul de alegere: *Delta*. preș. Ferencz Szandházy; 5 l. v.

Cercul XXV. comune aparținătoare: Moravița, Stamora-nemțescă, Valina, Dez-ánfalva, German, Cășul-mic, Jamul-mare, Klopodla, Ferendia, Jamul-mic, Lațunaș. Locul de alegere *Moravița*; preș. George Korossy, 5 l. v.

Cercul XXVI. comune aparținătoare Cudritz, Srediștea mare, Srediștea mică, Marcoveș. Locul de alegere: *Cudriș (Temes-Kutas)*; preș. Alajos Neuber; 3 l. v.

Cercul XXVII. comune aparținătoare: Varadia, Mesici, Solciș, Iabuca, Locul de alegere: *Varadia*; preș. Sándor Uray; 3 l. v.

Cercul XXVIII. comune aparținătoare: Volvodin, Cuștei, Podporani, Retșor, Vialcoveș, Temes Pauliș. Locul de alegere: *Vialcoveș*; preș. Géza Csapó; 3 l. v.

Cercul XXIX. comune aparținătoare: Károlyfalva. Locul de alegere *Károlyfalva*; preș. Dr. Heinrich Árpád; 4 l. v.

Cercul XXX. comune aparținătoare: Iasenova, Csehfalva, Temes Váralya, Temes-Miklós, Ulma, Izbiste, Fúrjes. Locul de alegere: *Izbiste*; preș. Iacob Gloyer; 6 l. v.

Ozillér Imre
mare prăvălie în Oradea-mare-Nagyvárad.

Recomandă on. preoți, învățatori și publicului inteligent următoarele mărfuri din prăvălia sa: **materii de modă femeiească, mărfuri de modă bărbătească, pânze, aibituri, trusouri pentru mirese, covoare, perdele, plapone, învățatori pentru paturi și măsaie, ciorapi, mănuși, îmbrăcăminte de desubt sistem Jäger, specialități de lucruri de mână, ațe pentru brodat și împletit, mărfuri de piele și oțel, mărunțșuri.** — Pachetele postale peste 20 cor. se expediază francate.
Asortiment bogat! Prețuri iertine fixe!

Cercul XXXI. comune aparținătoare: Oresaș, Parta, Temes-Straja, Biserica-roșie, Vrăcevaș, Cuciș, Crusiș, Rebenberg. Locul de alegere: *Temes-Straja*; preș. Dr. Árpád Heinrich; 4 l. v.

Cercul XXXII. comune aparținătoare: Palanca, Gerebent, Gaitasol. Locul de alegere: *Gerebentz*, președinte Dr. Árpád Heinrich; 3 l. v.

Cercul XXXIII. comune aparținătoare: Cubin. Locul de alegere: *Cubin*, preș. Sándor Emanuel; 5 l. v.

Cercul XXXIV. comune aparținătoare: Bavanisce. Locul de alegere: *Bavanisce*, preș. Géza Fábry; 7 l. v.

Cercul XXXV. comune aparținătoare: Mramora, Deliblat, Plositz, Gafa, Dubovaș, Temes-Sziget. Locul de alegere: *Deliblat*, preș. Géza Fábry; 6 l. v.

Cercul XXXVI. comune aparținătoare: Biserica-albă. Locul de alegere: *Biserica-albă*, preș. Dr. Velimir Risztics; 12 l. v.

Alegerile se țin în cercurile I, II, III, VI, VII, XI, XIV, XV, XVI, XXII, XXV, XXIX și XXXIV, în 10 Noevre a. c. st. n.,

în cercurile IV, X, XII, XVIII, XIX, XX, XXIII, XXIV, XXVI, XXVII, XXX, XXXI, XXXIII, XXXVI în 11 Noevre a. c. st. n.

în cercurile V, VIII, IX, XIII, XVII, XXI, XXVIII, XXXII, și XXXV în 12 Noevre a. c. st. n.

Pentru clubul comitatens al partidului național român:

Dr. Aurel Cosma.

O măsură dreaptă.

Subi titlul acesta am publicat în numărul nostru de ieri un articol în care ne-am ocupat cu două ordinațiuni explicative ale ministrului de culte, referitoare la legea școlară din 1907. Am amintit în același timp că aceste ordinațiuni au fost aduse la cunoștința preoșilor și învățătorilor noastre gr. ort. prin o circulară.

Publicăm astăzi și această circulară:

În §ul 1 al art. de lege XXVII din 1907 se compeliște învățătorii stabiliți în mod asigură prin organele administrative. Din tarea greșită a acestui dispozițiuni legale mplat că organele administrative s'au înafacerile noastre de natură internă, cum olvirea competențelor învățătorii curente lante.

u a prentâmpina în viitor asemenea în eadmise, d-nul ministru de culte și insuru ne publică cu datul de 1 Octomvre n. a. c., Nr. 107105, a adresat tuturor comisiunilor administrative următoarea circulară:

«S'a întâmplat, că unele comisiuni administrative, cu provocare la §ul 1, art. de lege XXVII din 1907, au dispus în chestiunea solvării competențelor unor învățători confesionali, aparținători la biserici autonome fără considerare, că chestiunea controversată fost-a prealabil rezolvată după normele legale ale bisericii autonome.

E incontestabil, că pe când §ul 1 art. de lege XXVII din 1907 asigură competențele învățătorii prin forurile administrative, prin aceasta n'a voit să știrbească drepturile autonome, ci dispoziția aceasta din lege este a se înțelege astfel, că intervenirea organelor administrative în afaceri referitoare la competențele învățătorilor confesionali, aparținători unei biserici autonome, numai atunci are loc, dacă respectivul învățător a

exhauriat toate remediile oferite de jurisdicțiunea bisericii sale.

Din motivul acesta am ținut de necesar să atrag atențiunea comisiunii administrative, ca de câte ori un învățător confesional, aparținător unei biserici autonome, cu provocare la §ul 1 art. de lege XXVII din 1907, va apela la sprijinul comisiunii administrative pentru asigurarea competențelor sale învățătoresci, în fiecare caz concret comisiunea administrativă să stabilească, dacă învățătorul confesional respectiv a exhaustat forurile și remediile bisericii sale autonome; dacă da, atunci e datorica comisiunii administrative, ca o hotărîre adusă din partea forurilor judecătorești ale bisericii autonome, și ridicată la valoare de drept, s'o execute.

Dacă s'ar întâmpla, ca în vre-un caz concret, comisiunea administrativă să fie nedumerită în ce privește legalitatea hotărîrii adusă din partea forurilor bisericești, atunci asupra chestiunii va atrage atențiunea ministrului de culte și instrucțiune publică, făcând în cauză raport detaliat, pe lângă promovarea actelor.

Din interpretarea aceasta corectă a dispozițiilor din lege, învățătorii noștri vor lua la cunoștință, că în toate daraverile împreunate cu oficiul lor, vor avea să se adreseze forurilor bisericești autonome; în special dacă se vor ivi nelămuriri între ei și între comunele noastre bisericești, ca susținătoare de școli, în cece privește solvirea competențelor legale, învățătorii școlilor noastre confesionale se îndrumă a se adresa totdeauna oficiului protopresbiteral concernent; acesta va face cercetare, va stabili starea reală a chestiunii, și apoi cu raport informativ va promova afacerea la Consistoriul arhidiecezan, care va decide în prima instanță. Deciziunea Consistoriului se va comunica părților interesate spre luare la cunoștință și executare. Pentru cazul, că una dintre părți nu e mulțumită cu deciziunea Consistoriului arhidiecezan, aceleia li stă în drept, ca în termenul legal de 14 zile să apeleze la Consistoriul metropolitan, având să trimită deodată și taxa de apelație în sumă de 40 cor. Aceste le aducem la cunoștința organelor noastre subalterne spre știre și strictă observare.

Sibiu, din ședința senatului școlar, ținută la 7 Octomvre 1910.

Consistorul arhidiecezan.

Tot din Bihor.

Impresii din ziua morților. — Și ne mântulește Doamna de vicleni. — Reclama și biata noastră limbă românească.

Oradea-Mare, la 1 Novmvre.

Lampioane colorate, candelile cu ochiul lor roș și mil de lumânări pălpăle pe zăgazurile mormintelor ninse din belșug de crisanteme, boboci de frandafiri atinși de degetul rece, nemilos al toamnei.

Siluețele unite șerpuesc printre boschetele de chiparoși, ținând în văzduh buchete de flori, cununi și lumânări.

Aici o mamă, cu mâinile încleștate, ochii țințiși de epitaful de pe crucea de marmoră albă, încunjurată de 2 băleși, stă încremenită, și pe-trece arare basmaua la ochi.

Alături maicele călugărițe, cu pleoape de plumb plâng pe o soră de a lor.

Corurile înaltă imnuri slăvitoare, și undele vântului, poartă cântarea în plutituri domoale peste locașurile celor ce nu mai sânt, iar suflețele celor vii se umplu de fiori, groază și cutremur. acelaș gând stăpânește sufletele umilite: îngrozitorul gând al morții.

Capetele smerite se pleacă cucernic, se varsă rugăciunea sfloasă, apoi se înalță departe în slavă, spre bolta alburie, înstelată.

Creștini pravoslavinei aduc prinos părinților, fraților și copillor lor.

Pe noi nu ne mișcă serbarea aceasta, căci din mila cerului alta ni-e credința noastră și altul crezul nostru.

Dacă totuș aștern hârtiei impresille din seara aceasta, o fac din îndemnul, din dragostea mea nemărginită și din fiorul, ce mi-a electrizat simțirea, stând în fața mormântului lui Iosif Vulcan.

Ce viață lungă a avut moșneagul acesta, cât de volos a fost el toată viața, câte nimicuri s'a străduit el să dea literaturii noastre, vreme de 40 de ani, cât a redactat învechita Familie?

Și acum lată zace și el aici între unguri, vișând poate și în lumea cealaltă la viitorul nostru teatru.

Ca ținăr cu cât idealism a înființat el fondul pentru ridicarea unui teatru aici la noi în Transilvania, și mai apoi ca președinte al acestui fond, cu câtă vervă își spunea dânsul an de an obișnuitul discurs de deschidere, învățat pe de-a rostul cândva, și spus de zeci de ori însoțit de mici modificări și înfrumșetări de limbă și stil.

Fie-i hodina ușoară, căci bun gând a avut!

Și dacă noi generația de astăzi, am înțeles pe deplin idealismul lui Vulcan, atunci de sigur, că astăzi după 40 de ani ar străluci măreț în ninsoarea de raze cupolele teatrului român, — la Sibiu, ori în alt centru românesc.

Fără îndoială atunci casierul societății nu s'ar mai fi jeliuit, în anul acesta că domniile membri nu vor să știe de achitarea taxei și a restanțelor.

Dar vai, e înspăimântător gândul, când știi, că azi e veacul luminelor și a artei, mai e un neam care nu pricepe ce va se zică a avea un teatru al tău, pe scena căruia sa-ți auzi graiul tău, să și vezi toată istoria neamului cu clipele lui de veselie și veacurile de sbucium, — și neamul acesta, pe semne din pedeapsa cerului, a fost să fie chiar neamul nostru.

Și cine știe până când visul lui Vulcan va rămânea numai ideal fără să ia vestmântul întrupării?

Lată ce mi-a venit în minte în seara aceasta a morților privind la piramida de marmoră, dela care depărtându-mă agale, îmi șoptește sufletul obișnuitele cuvinte de adio: Dzeu să te ierte iubite moșnege!

Țăranul bihorean, cât de blăzat l'am ținut, el tot știe să spună de câte ori se scoală și se culcă, o vorbă cuminte: și ne apără Doamna de vicleni. Adică, el țină strâns legată, vorba aceasta, la sfârșitul »Tatălui nostru«.

Zilele trecute stând la taifas cu un țăran de pe lunca Bihorului l'am întrebat, că pe cine înțelege el subț acești oameni vicleni.

Spectacolul Timișoril e magazinul de haine gata pentru bărbați și copii al lui

Henrich Schul & Comp.

din Timișoara, centru, stadra Kossuth Lajos 21.

În noul magazin de haine deschis în palatul Băncel de economii Timișoara-Josefstadt se află haine și paltoane gata dela cele mai ieftene până la cele mai fine și la ultima modă pe lângă prețuri fixe moderate.

Magaz'nul poate fi privit oricând, fără nici un obligament de a cumpăra.

— Poi pe cine alții decât pe Unguri!

Și multe mi a mai povestit Românul acesta; gum popa dela el nu-l ca popii de român, că n'are nici barbă nici mustață, la înmormântare pune ceva captiu pe cap ca preoții catolici, și că popa lor tot urgurește vorbește cu maica preteasă, iar dascălul nu mai vrea să învețe copiii numai ungurește, și de-aceia ei, în anul trecut nu i-au mai dat plata, iar dascălul și-a luat catrafusele. Iar când țărănul și-a spus toate păsurile l'am întrebat: Acum să-mi spui cine sânt mai vicleni, Ungurii ori preotul și învățătorul?

— Dacă vezi că tot Ungurul poartă vina căci el vîră viclesugul în popa și dascălul nostru!

Și ne mîntuiește Doamne de vicleni! de viclenii ce răsar tot mai mulți mai ales aici în Bihor, — ascultă Doamne rugăciunea țărănului oropsit, și ne apară de acești vulpoi!

D.ăguții noștri de sbiri, iară au dat dovadă, că ne iubesc limba și mai ales neamul!

Prefectul, a împărțit prin comitat o mulțime de afișe, imprimare, bineînțeles în românește, prin care se atrage atenția sătenilor, cum au să se mîntuiească de moarte prin holeră.

Foarte bine, o nouă dovadă că guvernul actual e mai loial față de noi, sau se zicem mai liberal.

Nouă ni s'a dat mai pe multe dăți să cunoaștem acest faimos liberalism.

Noi știm că de limba românească s'a folosit și Măria Sa Kossuth, acum sânt vre-o 6 ani, când prin un apel românesc, D. sa, a chemat pe țărani la Aleșd, ca să paralizeze o adunare ce o proiectase oamenii lui Tisza, — atunci tot D. sa la putere, ca și astăzi. Iar urmarea a fost, că vre-o 40 de români au fost împușcați, unii au și murit înroșind cu sânge piața acestui oraș iudovit, iar aiții numai d. lui Kossuth li pot mulțumi, că astăzi sânt șchilopi, seci, orbi și muți.

De-aceia noi nu mai credem, în scrisoarea aceea ce-ți face durere de măsele, prin care dl prefect își dăscălește pe iubii lui săteni.

Noi știm prea bine, că această scrisorică a fost un compliment, pentru a putea câștiga voturile românești, din prilejul alegerii noilor membri la congregație.

Și lui Tisza l-a succes, căci Românii noștri, și-au achitat datorile, votând toți cu aleșii lui Tisza.

Se vede, că Românii noștri nu-și mai aduc aminte de măcelul sângeros dela Aleșd!

Coresp.

Invățătorii la muncă.

Comitetul reuniunii învățătorilor dela școlile populare conf. gr. or. rom. din protopresbiteratele Timișoara, Belint, Comloșul mare și Lipova — completat fiind cu membrii comisiei literare, — a comisiei Ligel școlariilor abstenenți — și a comisiei aleasă pentru excursia la Roma, — și-a ținut prima ședință ordinară în anul acesta la 15 (28) Octomvre în sala cea mare a »Cerculul de aur« din Timișoara-cetate. — Această ședință a fost unică în felul ei, cercetată fiind de 17 membri ai comitetului completat cu membri aieși în diferitele comisii.

Acest comitet a desbătut cu toată seriozitatea următoarele:

a) A luat severe dispozițiuni pentru încasarea pretențiunilor restante;

b) A luat demersuri pentru organizarea unei excursii de studiu la Roma, cu ocazia serbărilor și expoziției internaționale, ce vor avea loc în frumoasa Italia în vara viitoare. Această excursie, conform proiectului de spese prezentat (înțeleg călătoria de durere și întoarcere, fără întreținere) va costa 62 cor. de persoană. S'au luat dispozițiuni pentru câștigarea tuturor favorurilor atât aici în patrie, cât și în Italia. Excursia e contemplată pe un timp de 10 zile, — făcându-se toată posibilitatea de a nu fi costisitoare.

c) S'au luat dispozițiuni pentru elaborarea unui »Regulament« al Fondului de ajutorare a fiilor de învățători de pe teritoriul acestei reuniuni.

d) S'a stabilit programul de activitate în des-părțăminte pentru anul acesta școlar în următoarele:

1. Cari sânt cauzele sărăciei poporului nostru și cari ar fi izvoarele de înavățire atât materiale cât și spirituale ale neamului nostru românesc.

2. Școala și poporul nostru.

3. Invățătorul confesional între împrejurările actuale.

4. Ca parte practică: »Limba română«.

e) S'a primit Regulamentul »Ligel școlariilor abstenenți« prezentat de comisiunea aleasă, completat cu amendamentul comisiei literare. (Ținem să relevăm, că organizarea acestei instituții este de cea mare importanță educativă în ce privește viitorul neamului nostru).

f) S'a dispus liquidarea pretențiunilor din des-părțămintele Belint și Lipova.

g) S'a delegat o comisiune de 5 membri cari prezentându-se la ven. consistor, vor ruga pentru regularea diurnelor și viaticului membrilor la adunări.

h) S'au luat demersuri pentru ștergerea restanțelor membrilor repauzați al reuniunii.

i) S'a făcut recenziune asupra »Cărții de celtire pentru cl. III« și »Gyakorlati tanmenet a nem magyar tanyelvü népskolák számára«, de Iuliu Vuia, cari recenziuni s'au distribuit, comisiei literare spre o mai amănunțită studiere.

Deosebitul interes ce l-au manifestat membrii comitetului și ai diferitelor comisii, cari s'au întrunit în număr de 17 — ca nici când — dovedește că învățătorimea noastră este conștientă de chemarea sa de-a lumina și povățul neamul.

Fibiș, la 29 Octomvre 1910.

Iosif Popa.

secretarul general al reun.

Ajutorarea celor năpăstuiți de potop.

Ofrandele ce s'au colectat de ziarul nostru pentru năpăstuiții noștri frați din Caraș și Solnoc-Dobăca au ajuns deja, toate, — și cele trimise pentru cea din urmă oară — la destinație și despre primirea lor la locurile însărcinate cu distribuirea publicăm chitanțele dela vale:

Onoratei Redacțiuni »Tribuna«

în Arad.

Chitez cu mulțămită primirea sumel de 830 cor. trimisă în scopul cunoscut și pe care am predat o consistoriului eparhial.

Caransebeș, în 15/28 Octomvre 1910.

Miron,
episcop.

On. Redacțiuni »Tribuna«

în Arad.

Suma de cor. 198, trimisă prin d. voastre la noi pentru înundații din Solnoc-Dobăca am primit-o cu mare mulțămită și am predat-o la locul com-

petent împreună cu suma de cor. 145430, expediată de d. voastră la noi tot spre acest scop în 3 Septemvre s. c.

Primiți sincerile noastre mulțămiri pentru magnimosul ajutor.

Dej, la 31 Octomvre 1910.

Cu toată stima:

»Someșana«

instituit de credit și economii
societate pe acții în Dej.

Să ne deșteptăm*).

De Dr. Dionisie Stoica.

Toată filința își are rostul ei pe pământ și fiecare făptură cuvântătoare își are chemarea mai înaltă, pe care i-a dat-o Puterea divină, Tatăl cerurilor.

Iar pentruca noi, oamenii, înzestrați cu atâtea daruri trupesti și sufletești, pe cari alte viețări nu le au — să ne putem împlini chemarea, ce ni s'a dat de Domnul lumilor, trebuie să urmăm toate legile, dumnezeiești și lumești și trebuie să ne potrivim viața materială și morală astfel, ca împrejurările, în cari ne găsim, să nu puie nici o piedecă desvoltării și îndeplinirii datorințelor și chemării noastre ca oameni, ca Români, ca creștini și cetățeni ai patriei, în care ne am născut și în care trăim.

Și oare care este chemarea noastră creștinească în calitate de filii ai neamului, ai societății și ai patriei?

Rostul nostru pe pământ este, să ne trăim viața în deplină mulțumire și tihnă trupestă și materială și în liniște și mângăiere sufletească, muncind cu răvnă și cu dragoste pentru noi înșine și pentru pruncul nostru, ajutându-l pe cel ajuns în primejdii și lipsuri, nefăcând nimăruți nici un rău și nici o pagubă și peste tot neuitându-ne nici odată de datorințele, dar nici de drepturile noastre de tot felul.

Sântem datorii a ținea cu sfințenie la neamul nostru și la tot avutul lui, ajutându-l cu vorba și cu fapta înaintarea lui și făcându-l fală și cinste în orice situație ne-am afla.

Față de patrie avem aceleași datorințe. Avem apol dreptul să cerem atât dela neam, cât și dela patrie, să ne apere de toate neajunsurile și să nu lase, ca interesele noastre de orice categorie, ca Români și cetățeni, să fie păgubite din partea răuvoitorilor.

De binele și fericirea proprie însă e chemat să se îngrijească mai întâi omul însuși. De altfel e în firea fiecăruia din noi, să năzuim tot la mai bine, tot la mai multă tihnă și mulțumire, tot la mai multă bogăție materială și poate și morală și intelectuală. Dar de obicei această năzuință a noastră nu e încununată de isbândă, pentrucă nu e așa ușor lucru a nimeri calea cea adevărată, care duce la bunăstare materială și la mulțumire sufletească.

De-aceia preoții în predicile lor ne atrag mereu luarea aminte asupra mijloacelor, cari ne pot asigura fericirea pe pământ și în ceriuri. De-aceia bărbați pricepuți și cu dragoste și durere de semenii lor dau sfaturi cu graiu viu și cu ajutorul tiparului, cum să munciască omul mai bine, mai ușor și mai cu spor, cum să-și împărțiască lucrul mai cuminte și cum să-și valorizeze forța brațelor și forța intelectuală mai cu pricepere, ca astfel cu aceiaș oboseală să câștige încă odată atâta, și așa se pună mai de grabă capăt tuturor nevoilor și belezelor. De-aceia țările se îngrijesc și trebuie să se îngrijească de binele cetățenilor — căci vieța pământească numai așa își are rostul și oamenii numai așa își pot îndeplini chemarea, dacă pacea și bunăvoința, dacă bunăstarea și tihna, dacă priceperea și curățenia sufletească

* Discurs rostit cu prilejul adunării de constituire a despărțămintului Mărghița al Asociațiunii.

Cei cari
doresc: **mobile**

bune,
frumoase,
ieftine,

să se adreseze cu toată încrederea fabricanților de mobile
Székely și Réti
din Marosvásárhely,
(Piața Széchenyi 47).

La cerere prezentăm și în provincia bogata noastră colecție. La înțelegere aparte expedăm franco în orice parte a Ardealului. — Atelier de primul rang. — Mare asortiment de trusouri pentru mirese.

duc casă bună cu toți filii bisericii lui Chistos, ai societății, ai neamului și ai patriei.

Legile divine sunt la fel pentru toate neamurile și pentru toate țările. Învățăturile creștine au darul să descopere întregii omeniri calea, ce duce la adevărul veșnic.

Sunt însă diferite legile firești de dezvoltare și de mântuire ale individului singuratic și astfel și ale unui popor, ale unui neam.

Dacă n'ar fi lăsat Dumnezeu foamea și setea și dacă nu s'ar simți între oameni lipsa îmbrăcăminte — atunci nici oameni muncitori n'am prea găsi pe pământ. Foamea și lipsurile ne fac sîrguincioși.

Și iarăși, dacă n'am avea trebuințe sufletești, dacă n'am avea minte gânditoare, dor de-a cunoaște lucruri necunoscute, poftă de-a cânta, de-a juca și-a petrece — atunci sbuciumul vieții ar fi cu mult mai puțin și marginile vieții însăși ar fi tare înguste.

Dar sînt multe imboldurile vieții și multe sînt și felurile de manifestare ale indivizilor în diferite momente ale ei.

Unul e leneș, altul sîrguincios; unul cu inimă, altul răutăcios; unul sincer, altul viclan. Unul își petrece un fel altul într'altfel și astfel, ca indivizi, și popoarele își au însușirile firești proprii.

Iar ca să se poată dezvolta, să poată progresa diferitele popoare, ele trebuie să urmeze legile lor etnice, să nu se abată întru nimic dela felul lor de-a fi, de-a munci, de-a judeca, de-a-și petrece și de-a se cultiva.

De-aceia, astăzi este recunoscută *cultura națională* a popoarelor. Una este cultura franceză, alta cea germană. De-aceia astăzi toată lumea știe, că un popor cu trecut istoric și cu cultura, sau cu bazele culturii sale proprii, numai lăsat de împrejurări să se desvolte conform firei sale, poate fi folositor și însuș, societății și statului.

Știința sociologică, zămislită nu de mult, a reconstruit cu belșug de argumente marele adevăr, că nu cel mai puternic este în același timp și cel mai tare. Ci dimpotrivă: cel mai priceput, cel mai luminat, cu o cultură mai încheșată și cu temei mai larg, fie trupește și fizicește cât de slab, biruie și pe cel mai înfricoșat dușman. Romanii, cei mai temuți domni ai lumii din vremea lor, au fost biruiți de supusul popor grecesc prin știința de carte, prin arta și cultura.

Azi puternicul popor german nu poate în cultura și economicește pe Poloni, Polonia e de mult sfârșită. De ce? Pentru că Polonii își au trecutul lor istoric și mai bine încheșată lor cultură națională și și priceperea economică. În loc să fie cultura Poloniilor cumpără dela Germani an de an pentru în preț de milioane și milioane de... Ei vreau să fie de folos neamului, societății și patriei lor noui, și de-aceia nu voiesc a lăpăda haina culturii lor naționale, pentru că nu voiesc a îngropa în pământ talantul primit, ci însuși și înmii voiesc să l'înnapoieze culturii patriei lor, culturii generale și binelui întregii omeniri.

În evoluția mai nouă a popoarelor observăm două mari curente, cari stau față în față, îndreptându-se unul împotriva altuia cele mai încruntate priviri ale lumii și interesele politice ale celor ce stăpînesc și lumea și interesele culturale ale diferitelor neamuri stăpînite. Este o fericire pentru popoarele a căror cultură națională e în deplină armonie cu năzuințele oficiale ale statului, căruia aparțin. O asemenea stare de lucruri se găsește însă numai în statele naționale, locuite de un singur neam de oameni cu drepturi străvechi, cum e Franța, Italia, Belgia, Svedia, Norvegia, etc.

Dar se schimbă situația, când într'un stat trăiesc mai multe soiuri de popoare cu drepturi istorice, cum este de-o pildă Austria și Ungaria, patria noastră. Căci unele sînt și trebuie să fie tendințele culturale ale diferitelor naționalități și alta este năzuința culturală oficială.

Mulțumită însă științei sociologice, adevărurile istorice constatate și sentimentelor umane:

poporul românesc din Ungaria își are garantată în lege dezvoltarea sa proprie culturală, avînd, cu aprobarea autorităților înalte, »Asociațiunea pentru literatura română și cultura poporului român«.

Noi, ca buni cetățeni ai acestei patrii, ne simțim cu toată dragostea de ea și muncim din răsputeri pentru binele și înaintarea ei. Dar tocmai ca să-l putem fi de cel mai mare folos, trebuie să ne iubim cu căldură neamul și cultura noastră națională. Căci numai cu încredință și numai dacă dispunem de bunăstare materială și morală, putem fi spre cinstea, fala și ajutorul patriei noastre, atât de încercate de soartă.

Tocmai dragostea față de patria, căreia voim să-i sărim în ajutor, pentru a ajunge la deplină bunăstare — este pentru noi un imbold firesc, care, împreună cu dragostea pentru neam și cultura lui, ne îndeamnă să ne străduim din toate puterile a ne deștepta și a da înainte pe toate terețele, căci *înnapoierea noastră în civilizație și cultură este înnapoierea țării și a ei este și sărăcia noastră*; iar pe lângă acestea patria mai îndură și rușinea acestor scăderi și păcate ale noastre în fața lumii culte.

Și mai accentuăm odată, că *înaintare, pricepere, bunăstare nu poate da decât numai cultura națională*.

Iară noi astăzi, domnilor și fraților, săntem adunați în numele acestei culturi, în numele *culturei naționale românești*.

(Sfîrșitul în numărul poporal viitor).

Din străinătate.

Criza ministerială din Franța. Din Paris se anunță că în consiliul de miniștri ce a avut loc ieri, după o consfătuire de o jumătate de oră, toți miniștrii i-au dat ministrului-șef Briand împuternicirea să prezinte președintelui republicii demisia cabinetului.

Imediat după consiliul de miniștri, Briand s'a dus la președintele Fallières, anunțându-i demisia cabinetului.

Fallières a primit demisia și l'a însărcinat pe Briand cu alcătuirea noului cabinet.

Briand a avut apoi o consfătuire cu Clemenceau și Bourgeois și câțiva deputați mai de frunte. Toți membrii vechiului cabinet, în afară de Viviani, s'au declarat gata să intre și în noul cabinet.

Briand își va reconstrui cabinetul, introducând câteva elemente mai moderate, cari aprobă vederile lui în ce privește greva și sînt hotărîți să-i dea tot sprijinul. Briand va prezenta Camerei un proiect de lege prin care dreptul grevei suferă restricțiuni însemnate.

Funcționarilor și angajaților de stat nu li se recunoaște dreptul de-a declara greva.

Turburări grave în Spania. Ziarele din Paris au fost alarmate în cursul zilei de ieri cu vestea, primită din Madrid, că în Spania ar fi izbucnit turburări sângeroase, de caracter aproape revoluționar. Vestile aceste spunea că în Barcelona și San-Sebastian ar fi avut loc ciocniri sângeroase între greviști și trupe.

În Madrid au fost arestați patru revoluționari, cari încercaseră să fure din minis-

terul de războiu dosarele referitoare la procesul lui Ferrer.

În același timp se vestește că între ofițerii din Valladolid s'ar fi manifestat semne îngrijorătoare de nemulțumire.

Madrid, 3 Noembrie. Vestile publicate de presa franceză despre pretinsele turburări sângeroase din Spania s'au lipite de orice temel. E drept că în Madrid a avut loc un meeting de protestare împotriva arestării profesorului Oviedo și a președintelui Ligii tinerilor socialiști, Blasquez, cari s'au pus în fruntea propagandei antimilitariste. Turburări însă n'au avut loc: nici în Madrid, nici în provincie.

Situația în Grecia. Din Atena se anunță că guvernul francez a primit cererea guvernului grec, ca să trimeată în Grecia un general, un amiral și un întreg stat major pentru reorganizarea puterii armate.

Atena, 2 Noembrie. Ministrul președinte Venizelos a pedepsit cu 25 zile arest pe comandantul orașului pentru că în seara când adunarea națională ținea ședință n'a împiedecat scenele sgomotoase, deși a avut la îndemână putere armată destulă și a suferit, ca mulțimea să suferă și insulte pe câțiva șefi de partid.

INFORMAȚIUNI.

A R A D, 3 Noembrie n. 1910.

— **Sărbătorirea unui ziarist.** Se anunță din București: ieri seara a avut loc la Capșa baletului oferit de către comitetul de direcție al ziarului »Indépendance Roumaine« în onoarea dlui Alex. Rubin, prim-redactor la acest ziar, care a împlinit zilele trecute 25 de ani de colaborare. Masa a fost prezidată de dl Ion Procopiu, deputat și director al »Indépendenței Române«, avînd în față pe dl Alex. Rubin, iar la locurile de onoare pe membrii comitetului de direcție cari au fost aproape toți prezenți și în fruntea cărora se aflau dl: Vintilă Brătianu, C. Alimănișteanu, G. Diamandy, Em. Crețulescu, prof. Dr. C. Angelescu, Emil Petrescu, Victor Antonescu, G. Melntan, Alex. Culogiu, Mavrocordat, Coculescu etc. Alături de dîor se găseau și ceilalți membri din redacțiunea »Indépendenței«, dl: Jonson, Briol, Durand, Th. Florescu, Olimp Ioan, Costescu, Guérive, Béraud și administratorul Marcu.

La șampanie dl Ion Procopiu, distinsul director al »Indépendenței Române« a ținut un toast foarte călduros în onoarea dlui Rubin, relevînd talentul său strălucit și curățenia sentimentelor sale adevărat românești. Dl Procopiu, a amintit întreaga carieră ziaristică a dlui Rubin din timpul când, acum 30 ani, făcea polemică cu Eminescu în ziarul »Cumpăna« al cărui director era, până în timpul dlui urmă, când prin »Indépendența« a dus o luptă sănătoasă, propovăduind idelle partidului național-liberal. Dl Procopiu a adus de asemenea omagii sentimentelor patriotice ale dlui Rubin, aducînd aminte de campaniile energice pe cari le a dus în împrejurări critice, atât pentru România din Transilvania cât și pentru cei din Macedonia, în mijlocul cărora a studiat aspirațiunile și revendicările lor naționale. O serbare ca aceea de aseară onorează nu numai pe ziaristul în cinstea căruia a fost dat, ci întreaga presă și partidul care știe să aprecieze meritele muncitorilor condeiului.

Dl Rubin a mulțumit călduros pentru marea cinste ce i-se face și arată nemărginitul său devotament pentru partidul său național-liberal. Toastează pentru dl I. I. C. Brătianu, ilustrul șef al acestui partid.

Domnii Vintilă Brătianu, Briol, Jonson toastează de asemenea pentru dl Rubin, dl C. Alimă-

Pentru cumpărare
pălării pentru copii și domni

cel mai bun magazin e a lui

SUC. EMMER FERENCZ
Weismayr Ferencz
Timișoara, centru, strada Hunyadi.

nișteanu pentru întreaga redacțiune, dl Jonson pentru dl Vintilă Brătianu, fostul director al »Independenței«, dl Rubin pentru dl Procopiu, iubitul director de acum.

Dl H. Durand, în numele tinerilor redactori ai »Independenței«, își arată devotamentul nemărginit pentru principiile acestui ziar, simbolizat prin Dorobanțul de bronz, care stă neclintit la ușa »Independenței«.

Dnii Th. Florescu și Marcu toastesă de asemenea.

În mijlocul celei mai mari însuflețiri dl Ion Procopiu dă citire următoarei telegramă primită de la dl I. I. C. Brătianu, șeful partidului național-liberal:

»Mă unesc cu cei cari te sărbătoresc azi pentru ați face cele mai călduroase urări ca mulți ani încă să lupți cu aceeași inteligență și cu aceeași căldură pentru cauzele cele bune și drepte.

Aplauze prelungite au însoțit acest frumos omagiu, care a mișcat adânc pe toți cei prezenți.

Se citesc de asemenea călduroase telegramă din partea d-lor Alex. Gh. Radovici, vice-președinte al Camerei, Ion Kalinderu, Em. Porumbaru, I. T. Ohica, Charles Lahovary, etc. etc.

Dl Procopiu în numele comitetului de direcție a oferit d-lui Rubin o prea frumoasă călimară de argint cu pană de aur.

— **Sfințirea bisericii din Bulz.** Ni-se scrie: Joi în ziua de Sf. Paraschiva s'a sfințit biserica ort. română din Bulz, protopresbiteratul Peșteșului, de mandatarul arhieresc Alexandru Munteanu, protopop tractual, asistat de preoții: Vasile Bulzan, Fechetău; Simeon Butiri, Valea-neagră; Petru Cipău, Birtin și Petru Lascu, preot local.

Predica instructivă, rostită de părintele protopop Alexandru Munteanu, a mișcat poporul până la lacrimi. — În mod spontan ca o urmare a păcerii generale, la sfârșitul predicii, poporul a izbucnit în aclamări de »să trăiască« la adresa protopopului.

După masa copioasă ce s'a servit în casa ospitalieră a părintelui Petru Lascu, oaspeții adunați s'au îndepărtat mulțumiți în suflet, că bunul Dumnezeu le-a ajutat să ieie parte la acest act mareț, văzând, că atât parohia Bulz e păstorită de un preot destoinic, cât și un șef tractual, care muncește cu dragoste pentru înflorirea bisericii din tractul său. Să i vedem tot la muncă și să fim mândri de activitatea lor!

— **Alegere de preot în comuna Zgribești.** Ni-se scrie: Duminică, în 30 Octombrie a. c., a avut loc alegerea de preot pentru aceasta comună. Candidații au fost tânărul preot Romul Sandra, — și Motora preot din părțile Ardealului.

Tânărul preot Romulus Sandra a fost ales cu unanimitate, căci poporul acestei comune încă după depunerea rigurosului din anul trecut, — neavând de mult păstori după placul lor, îl ceruseră pe acesta subscriind o rugare către Venerabilul Consistor din Caransebeș.

Atunci a și fost sfințit și admis ca preot, dar numai provizor.

Acum însă a venit timpul spre a-l și alege definitiv și unanim, — dovadă că acest tânăr preot i a picat poporul cu drag și și-a împlinit și până acum, chemarea cu mult zel.

Actul alegerii a fost prezidat de prea bunul și iubitul domn protopresbiter Dr. Gheorghe Popovici. Fie mândru poporul din Zgribești de alesul său și de conducătorii bravi, Cornel Știopon, notar și Petru Panga.

Alesulul îi dorim zile îndelungate și viață fericită.

— **Desvălirea monumentului lui Shakespeare.** Duminică a avut loc în cimitirul vechi din Verona desvălirea mărețului monument a lui Shakespeare ridicat de-asupra mormântului lui Romeo și a lui Iulie.

Două mii de oameni au perigrinat cu prilejul desvălirii monumentului la clasicul mormânt al

părechi înamorate. Guvernul Italian a fost reprezentat prin ministrul președinte Luzatti și ministrul de externe marchizul San-Giuliano. Ambasadorul englez la Roma Sir Rennel Road a ținut o vorbire, în care a preamărit Italia, patria artelor, accentuând impresia deosebită ce-a făcut Italia asupra poezilor englezi și deosebit asupra lui Shakespeare, care și-a ales pământul acesta ca teatru pentru o mare parte a dramelor sale. Ministrul de externe San-Giuliano în vorbirea sa a spus, că astăzi nu se vorbește de politică ci de poezie. El bine, și poezia e politică și încă bună, pentru că înfrățește oameni și popoarele. Intocmai ca și Anglia pe Dante, Italia slăvește pe Shakespeare.

E de prios să se discute existența sau neexistența lui Romeo și-a lui Iulie, fapt e, că în părechea aceasta se personifică pasiunea elementară omenească; părechea aceasta desvălește sufletul poporului și al epocii lor și astfel ei sânt martori vii, cari ies din cadrele poeziei, și intră în istorie.

Ministrul a sfârșit zicând, că deși Shakespeare și Goethe, Dante și Omer în primul rând s'au născut, pentru poporul lor, dar poporul lor i a dăruit omenimii întregi, iar aceasta îi iubește ca pe fiii săi. În aceste simțăminte se întâlnesc azi, cu întreaga lume, Italia și Anglia.

— **Abdul Hamid în agonie.** Se anunță din Salonic, că fostul sultan Abdul Hamid își trăiește ultimele ceasuri. Medicii au renunțat la orice nădejde.

— **Zelma Kurz se mărită.** Celebra primadonă dela opera din Viena, Zelma Kurz s'a logodit cu medicul Dr. Halban, profesor universitar.

— **Tragedie la reprezentația unei opere.** La reprezentația de Duminică seara din teatrul Boyone, eroina din opera »Carmen«, domnișoara Lucy Sternal a înnebunit și-a început să injure publicul, care neînțelegând cauza acestei puzări a artistei a început să injure și el făcând un scandal enorm. A fost lăsați în grabă cortina și-a ieșit pe urmă regizorul care a explicat apoi cauza penibilului incident. În grabă apoi o altă cântăreață a luat rolul nenorocitei artiste și reprezentația s'a urmat mai departe, în toată liniștea.

— **Viitorul unui palat regal.** Un grup de financieri englezi au intrat la înțelegere cu guvernul spaniol ca să cumpere castelul din Cintra, unde regii Spaniei aveau obiceiul să petreacă în fiecare an mai multă vreme. Decumva târgul acesta se va face, Englezii au de gând să înființeze aici o casă de joc. Palatul Cintra e unul dintre capdoperele arhitectonice a Maurilor și e situat într-unul din cele mai pitorești ținuturi ale Spaniei, iar dacă planul va succeda întru toate după cum se prevede, Monte Carlo își va găsi un vrednic rival pentru a atrage pe bogătanii cari nu știu ce să mai facă cu banii.

— **Jandarmii și ursarii.** O scenă neobișnuită a avut loc în satul Castres din Franța de sud. Jandarmii vroiau să aresteze pe ursarul Stancovici, originar din Bulgaria, care era cu o lae de țigani și doisprezece tovarăși, fiecare cu câte un urs. Țiganii însă ca să și apere tovarășul au sumat urșii asupra jandarmilor, iar aceștia năzuindu-se primejdulți să pregăteau să tragă o salvă de puști asupra dihanților. După multă clorovăială și amenințări țiganii și-au predat tovarășul și și-au urmat apoi drumul cu urșii și toate boarfele.

— **Curiozitate omenească.** Posta din Graz a anunțat alaițierii oficiul sanitar că un servitor a desfăcut un pachet care conținea o sticlă cu fecaliile unui bolnav contaminat de holeră. Din curiozitate pe care singur nu ș-o poate tălmăci a destupat sticla și a mirosat-o, ba a mai dat și unul orlat să miroase. Sticla avea trei învelșuri, din tînchea, din lemn și din hârtie. Cel doi au fost în dată internați la spital iar localul

poștei desinfectat. Șeful oficiului sanitar examinând sticla cu deamăruntul a constatat că nu conține bacilii holerei și cel doi servitori au plecat dela spital după ce trăsese o spaimă care le va servi de învățătură.

— **Prospectele științei.** America care totdeauna e în fruntea invențiilor tehnice a găsit un nou mijloc pentru a controla străjerii de noapte să vadă dacă nu dorm. Astfel în orașul Detroit sânt obligați la intervale regulate să vorbească pe telefon cu comisarul de poliție. În scopul acesta sânt provăzuți cu mici aparate telefonice de buzunar pe cari le aplică butonilor de contact deia orice colț de stradă, fiind acești butoni abia la câteva sute de metri depărtare. Pentru un plus neînsemnat de plată, fiecare abonat al telefonului își poate câștiga un aparat de acesta și astfel are avantajul de a putea telefona oricând de pe stradă.

— **Mișcarea medicilor parizieni.** Se anunță că medicii din Paris, îndemnați de aglomerația ce se urmează an de an pe cariera medicală între studenții universitari, au ținut zilele acestea o adunare în care au căutat mijloace permise pentru a stăvili acest neajuns, căci în timpul din urmă luptă cu cele mai mari neajunsuri fiind mulți medicii ca pacienții. Adunarea a hotărât să trimită guvernului un memoriu în care l va ruga să defigă un anumit număr prin care să se împledească îngrădirea prea mare a audiențelor la universitate.

— **Ciocnire între Chinezii și Japonezii.** În Csuigzadsa cincizeci de poliști Chinezi au atacat un otel japonez, iar când Japonezii s'au opus, poliștii au început să tragă focuri de revolver rânind pe mai mulți Japonezi, iar pe trei înși i-au prins și arestat.

Alte ciocniri sângeroase între Chinezii și Japonezii s'au mai dat și la un riu dela graniță. Poliția chineză a prins poșta, a controlat scrisorile iar pe expeditorii poștali Japonezii i-au maltrat. Se crede, că ciocnirile acestea vor avea urmări serioase pentru China.

— **Omor înflorător.** Ieri în împrejurimea comunei Arcentinella (Italia) a fost găsit un catir, care tira după sine legat de coadă un cadavru omenească de o care carnea era mai toată sfirțită și atârna în bucăți înainte cu câteva zile doi hoți mascați au furat din curtea țaranului Luigi Pireno doi catiri și se crede, că țaranul i a prins iar aceștia, ca să scape din belea, i-au legat de coada catirului.

— **Stâncă prăbușită.** Din Chezdî-Oșorheiu se anunță, că Vineri dimineața trenul care venia de către Singeorzul-săcuiesc la Murăș-Oșorheiu era amenințat de-o mare primejdie. Pe linia ferată între Rátosnya și Palotallya o bucată de stâncă ca de 300 Chlgr. a căzut din deal pe drumul de fier, dar din norocire primejdia a fost observată și trenul a putut fi oprit la timp.

— **Moartea lui Petru Kuudsen.** Alaițierii a murit danezul Petru Kuudsen, unul dintre cei mai vechi luptători ai principiilor internaționale ale muncitorimii și creatorul partidului socialdemocrat din Dania. Prin anii 1874 luase cel dintâi în mână organizarea muncitorimii și de atunci a fost mereu în fruntea mișcărilor sindicale, fiind însuș șeful partidului până în anul 1908, când drept recunoștință a muncii sale neobosite a fost ales primar în Copenhaga. În cursul activității sale politice a fost multă vreme membru al senatului, iar acum un an a intrat și în parlament ca reprezentant al partidului socialist.

— **Vizita împăratului Wilhelm la Roma.** Ziarul »Eclair« primește dela un corespondent al său din Roma știrea, că ambasadorul german din Roma a încunștințat guvernul italian despre o vizită ce va face împăraul Wilhelm în primăvara viitoare la expoziția din Roma și Turin. »Eclair« mai adaogă, că cu prilejul acesta împăratul german va face o vizită, probabil, și la Papa în Vatican.

DUDĂS SĂNDOR

cojocar în

Kolozsvár, strada Unio Nr. 12.

Pregătește tot felul de articoli aparținători acestei brange, în preț favorabil precum: Bitușe de călătorie, tocuri pentru picioare, lânării, cojoace pentru bărbați și femei, după modele franceze și engleze, colilere, manoșane, etc. Mare depozit de covoare de lână. Cumpăr tot soiul de blănării de vânat.

— **Persecuțarea Jidanilor în Persia.** Zilele trecute s'a dat un atac contra cartierului jidan din Siras; au fost omorâți 11 Jidan, iar 15 înși au fost răniți. Toate casele cartierului au fost devastate. Autoritățile locale și consulul englez au făcut colecte pentru ajutorarea alor 5000 de Jidani rămași fără de adăpost și lipsiți de mijloacele de trai.

Ravagiile uraganului. Din Paris se anunță, că în Ardèche un uragan puternic a scos din rădăcini pomi și arbori iar apa a înecat toate drumurile. Casele din mai multe localități zac sub apă. Un tren de persoane pe linia Cahals a trebuit să fie oprit, pentru că pe drumul de fier apa se ridicase la jumătate metru înălțime. Mulți oameni au murit loviți de trăsnet.

— **La fondul «Bechnitz»** pentru cumpărarea și răspândirea de cărți folositoare între meseriași noștri, al «Reuniunii sodalitilor sibileni», au mai dăruit: Alexandru Sion, c. și r. locotenent, 20 bani, George Șoneanu, învățăcel cismar 50 bani, Ioan Vasiliu, învățăcel librar, 20 bani, Petru Mihai, paroh în Hondol, soția sa Gheria n. Pipoș și fiica lor Olivia, 1 cor. și Victor Tordășianu, prezident, 10 bani.

— **Sat nimicitor.** Zilele trecute în comuna Rmăz, com. Nograd, s'a iscat un foc puternic, care în timp scurt a prefăcut în cenușă 70 de case și supraedificiile lor. Nenorocirea aceasta a aruncat în mizerie 80 de familii, cari în pragul iernii au rămas pe drumuri și fără de adăpost, expuși a pieri de foame. Pagubele cauzate prin foc întrec suma de 160 mil. coroane.

— **Luptă cu bandele sârbești.** Din Salonic se anunță că lângă Sența s'a dat o luptă între o bandă de opt sârbi și o trupă de soldați turci, în care doi sârbi au căzut morți, doi au fost răniți iar doi au fost prinși și arestați. Lângă Eitbatil s'a găsit Ingropate în pământ 148 de arme, 18 bombe, 12 lăzi cu dinamită, 7000 de gloanțe, 250 de revolute și o mușime de scrisori de ale partidului revoluționar. Foarte mulți Bulgari au fost arestați și duși înaintea tribunalului militar.

— **Reforma impozitelor în Italia.** Guvernul este pe cale de a majora unele din impozitele actuale și de a stabili chiar altele nouă, de a sporii veniturile Statului.

Se crede că încasările vor aduce în viitoarele sporuri: taxele de timbru 6 milioane, taxele de moștenire tot 6 milioane, le consumație asupra alcoolului 20 milioane și veniturile monopolului tutunurilor 10 milioane.

Se mai proiectează ca taxele încasate actualmente de comunele italiene sub denumirea de «tassa di famiglia», să fie percepute în viitor de Stat, găsindu-se modalitatea pentru a despăgubi comunele de pierderile ce vor suferi prin aplicarea acestei dispozițiuni.

— **Sarah Bernhardt în America.** Reîntoarsă din turneul său artistic făcut în Anglia, celebra tragediană franceză Sarah Bernhardt a apucat de nou drumul pribegiei, de astădată spre America. După cât se anunță din New-York artista a și sosit în localitate cu vaporul «Provance» venind dinspre Havre. Americanii s'au desbrăcat de răceala lor oficială și au făcut artistei o primire somptuoasă dela care nu puteau lipsi nici sufragetele ca primirea să nu-și plardă caracterul american — de florile și sărutările cărora dna Bernhardt abea putea să se miște. Artista încă nu s'a oprit aci, ci și-a urmat drumul la Chicago, unde va juca în «Șoimii» lui Rostand și opera «Tosca» de Puccini.

— **«Balul costumat din Arad».** În editura librăriei «Tribuna» a apărut o serie de 6 cărți poștale ilustrate, în culori, reprezentând costume și grupuri dela balul costumat din primăvara aceasta. Bucata se vinde cu 24 fileri, seria de 6 bucăți 1 cor. 20 fil. + porto poștal 10 fil., recom. 35—45 fil.

Comercianților și vânzătorilor 50 bucăți cu 9 cor., 100 bucăți cu 16 cor. plus porto.

Venitul curat se va adăoga la fondul «Reuniunii femeilor române din Arad» pentru zidirea unei școli de fete.

Felurimi.

Procesul Phrynei la 347 în. de Hr. în Atena. Cele cinci academii, cari alcătuiesc Institutul Franței, au ascultat comunicarea lui Paul Girard despre Hyperides, și procesul Phrynei, cortizană vestită, învinuită de ateism și achitată, zice legenda, fiindcă avocatul Hyperides, a arstat-o goală înaintea Areopagului.

Paul Girard dovedește că istoria asta e basm. Cei mai vechi scriitori nu pomenesc de acest argument ad feminam sau ad homines. Unii spun că a desgolit-o numai la partea de sus a trupului, până la brâu, etc.

Unul spune că Phryne a început a plânge și-a săruta mâinile judecătorilor. Paul Girard a-ai că Phryne prea știa a se folosi de frumuseța sa, scoțind-o mai bine la iveală prin meșteșugul toaletei, în care întrecea pe toate contemporanele sale. De altfel desgolindu-o în Areopag se expunea la alt proces de jignirea moravurilor!

Numele adevărat al Phrynei era Mnesearelă (Gândește la virtute!) iar Phryne înseamnă «Broască», zice se din pricină că era galbenă-verzue la față.

Tot poveste că Apelles era față la scena de care vorbim și că și de aci l-a venit ideea «Aphroditei anadyomene» (Venus desbrăcându-se). Phryne era babă, când Apelles a făcut această lucrare!

BIBLIOGRAFII.

A apărut revista literară și artistică «Lucașăru» nr. 21 cu următorul sumar bogat și variat: I. Borcia, Sonete (poezie). Caton Theodorian, Două perechi. I. Enescu, Semnul Crucii, după Ada Negri, (poezie). Dr. I. Lupaș, Viața unei mame credincioase: Anastasia Șaguna, mama mitropolitului Andrei. Ioan Adam, Rană veche. Maria Cunțan, Cântec de toamnă (poezie). D. Anghel, La mândrele vremii de altădată... T. Murășan, Toamnă (poezie). G. Bogdan-Duică, Cronică teatrală. Dări de seamă: I. Chendi, Veronica Mică, Poezii. Caragiale, Schițe nouă. N. N. Beldiceanu, Un singuratic. Cronică: «Inșiră-te mărgărite» (Em. A. Chiffa), «Bocete literare». «Historia dlui Ovidică». Rușinea presei noastre. Expoziții de copii. Notițe. Aviz. Ilustrațiuni: 4 fotografii referitoare la expoziția de copii din Orlat. 1 fotografie referitoare la expoziția de copii din Poiana.

La Librăria Tribunei să afli de vânzare: Pentru limbă. Câteva spicuri din dicționarul greșelilor noastre de limbă de Axente Banciu profesor a 30 fil. plus 5 fil. porto.

Biblioteca Minervei a 30 fil. numărul: I. Slavici, Românii din Ardeal. I. M. Guyan, Spre bine. Traducere de Scarlat Georgescu.

H. Zschonke Ionatan Frock. Traducere de I. Răduț. Dumas. Fils Diana de Lys. Traducere de A. Șerban. H. Taine, Despre producerea operei de Artă. Trad. de Sadoveanu. Silvio Pellico, Ani de temniță, partea I. Trad. de N. Pandelca.

Calendarul Național a 40 fil. plus 10 fil. porto. Calendarul diecezan cu șematism 50 fil., fără șematism 30 fil. plus 10 fil. porto. — Un exemplar cu ramburs nu se trimite.

Roumains et Bulgares, par Emile Staico, Paris, 1910. O conferință de 22 pp., ținută în 27 Dec. a tr. la «Cercul Român din Paris».

Culegere de diferite cântece cuprinzând: hore, doine, sârbe, cântece de petrecere, marșuri, serenade, cântece populare și diverse. Intocmită de Ioan I. Ciurcu a 70 fil.

Album în amintirea canonicului Augustin Bunea. Edat de clericul din seminarul Bunevestiri a 7 cor. + 30 fil. porto.

Amintiri dela «Junimea» din Iași. Vol. II de G. Panu a 3 cor. + 20 fil. porto.

Petru Popa paroh, Istorie biblice din Testamentul Vechiu și nou. Pentru cl. III și IV cu 20 ilustrațiuni. 45 fil. Aprobata din partea Ministrului de culte și inst. Aprobata de Ven. Consistor gr.-or. român.

N. Iorga Istoria literaturii românești vol. I 5— N. Iorga » » » » » vol. II 5— N. Iorga: Les dernieres elections en Hongrie et les Roumains. (Iuin 1910) 20 fil.

Conan Doyle. Din aventurile lui Scherlock Holmes.

Catehismul familiei Musgrave —20
Un post ciudat —20
Societatea celor cu părul roșu —20
Acea care l-a învins pe Sherlock Holmes —20
Omorul din Valea Boscombe —30

Biblioteca Lumina a 30 fileri.

1. Emil Gârleanu, Trei vedenii.
2. H. Balzac, Călăul. Trad. de A. Mându.
3. Ion Agârbiceanu. Prăpastia.
4. Paul Heyse. Prizonierii. Trad. de Franzescu.
5. N. N. Beldiceanu, Un singuratic.
6. Alfred de Musset, Mimi Pinson. Traducere de Aurel Sterescu.

I. Russu-Șirianu: La Roma, schiță din călătorie 2—
La fiecare carte rugăm a se mai adăoga 5—10—30— 20 fileri pentru porto. poștal.

Toate cărțile anunțate aici se găsesc de vânzare la Librăria «Tribuna».

Poșta Redacției.

«Schiopul» Brașov. Corespondența dv. nu e publicabilă.

Ioanovits Traian, Seceani. Denunțați faptul la forurile competente.

Poșta Administrației.

Ioan Sălic Ciuchiciu. Am primit 450 cor. abon. pe anul 1910.

Teodor Bou Mesici. Am primit 5 cor. abon. pe anul 1910.

Pavel Borod Vârșand. Am primit 450 cor. în abonament.

Ioan Iovica Marcoveș. Am primit 6 cor. în abonament.

Ioan Balta Drauș. Am primit 6 cor. abon. până la 1/VII 1910.

Dionisie Căcovean Mureș Decea. Am primit 450 abon. pe anul 1910.

Nicolae Sîrb Ghloroc. Am primit 5 cor. în abonament.

Ioan Cosma Ludoșul mare. Am primit 20 cor. până la finea anului 1910.

Redactor responsabil: Iuliu Glurgiu.

«Tribuna» Institut tipografic, Nichin și cona.

Dr. Stefan Tămășdan,

medic univ. specialist în dentură,
Arad, vis-à-vis cu casa comitatului.
Palatul Fischer Eilz. Poarta II.
Consultații dela orele 8—12 a. m. și 3—6 d. n.

Dentist român în Arad.

VIRGIL MUNTEAN
Szabadság-tér Nr. 3. Lângă farm. Rozsnyay.

Dinți artificiali în cauciuc dela 4 cor. în sus. Coroane de dinți în aur 24 cor. Dinți cu surub în aur și platină 20 cor. Poduri în aur și aluminiu, cari nu se pot scoate din gură, în preț cât se poate de moderat și în rate lunare. — — — Garanță până la 10 ani. Reparaturi la pieze făcute de mine se efectuează gratis. Celor din provincie se efectuează lucrările în aceeași zi.

ANUNȚ.

P. T.

Vă recomand renumitele vinuri dela Șiria, Galșa, Musca și Măderat, de masă și friptură cu prețurile următoare:

Anul	CALITATEA	Prețul Cor.
Vinuri de masă:		
1907	Alb — — — — —	62—
1908	Alb — — — — —	58—
1908	Roșu — — — — —	64—
1909	Rizling alb — — — — —	50—
1909	Rizling tare — — — — —	52—
1909	Amestecat — — — — —	48—
Vinuri de friptură:		
1910	Roșu — — — — —	50—
1910	Șiller — — — — —	50—
1910	Mustafer mestecat — — — — —	46—
1910	Rizling și Ruge amestecat — — — — —	48—
1910	Vin alb, de masă — — — — —	44—
1908	Rachiu de comină preg. propriu	1-50
1908	Rachiu de comină specialitate	2—
1908	Rachiu de drojdii — — — — —	2-20

Prețul vinului nou se compută după vinul curat fără drojdii.

Comandele se expediază sub îngrijirea proprie și pentru veritabilitatea vinurilor garantez.

Comandele să se facă numai dela 50 litri în sus. (Prețurile de sus din pivnița mea se compută după 100 litri).

Prețul vaselor:

Butoaiele se dau împrumut pe timp de două luni, iar dacă cineva voiește de tot, atunci se compută după prețurile următoare:

- Vase de 50—60 litre Cor. 12—
- Vase de 100—120 litre Cor. 15—
- Vase de 150—160 litre Cor. 20—
- Vase de 200—220 litre Cor. 26—

Prețul vaselor mai mari decât acestea socotesc cu 12 fileri litru.

Din principiu mostre nu se trimit, dar promit serviciu conștiințios și promisiunea o și împlinesc. Dacă așteptarea on. Dvoastre comenzi, sunt cu deosebită stăimă:

Petru Benea,
proprietar de vii
Șiria (Világos, Arad m.)

Nr. 33/1910 T.

CONCURS.

Pentru ocuparea postului de

Conducător

la **Librăria arhidiecezană în Sibiu** se escrie concurs cu termen până la 17/30 Noemvrie a. c.

Dela reflectanți se recere:

- a) Cunoștința limbilor: română, germană și maghiară în scriere și vorbire;
- b) Cunoștința practică în afaceri de librărie.
- c) Viață morală neescepționabilă;
- d) Să fie liber de miliție.

În ofertele instruate cu documentele de sus, petenții să-și precizeze și pretensiunea de salariu, având a se adresa: **Comisiei admin. a Librăriei arhidiecezane în Nagyszeben.**

Postul e de ocupat cel mult până la 1 Ianuarie n. 1911.

Comisiunea administrativă a Librăriei arhidiecezane.

»CORVINEANA«
Institut de credit și econ. în Hunedoara.

CONCURS.

Pentru ocuparea postului de **practicanț** la »CORVINEANA« institut de credit și economii societate pe acții în **Hunedoara** (Vajdahunyad) se publică concurs cu termen până la **20 Noemvrie a. c.**

Salariu anual deocamdată K. 1200 plătit în rate lunare anticipative.

Reflectanții la acest post au să se dovedească că au absolvat o școală comercială superioară. Cei cu praxă de bancă vor fi preferați. După un an de probă alesul întrucât va fi dovedit destoinicie în afacerile de bancă va fi numit funcționar definitiv cu drept de participare la fondul de penziune. — Postul este a se ocupa cu **1 Decemvrie.**

Dirrecțiunea.

Cea mai ieftină sursă de cumpărat.

Cea mai ieftină sursă de cumpărat.

BINDER LAJOS
ciasornicar și giuvaerglu în
MEDGYES, Markt-platz Nr. 8.
Dela 1 Octomvrie 1910 în Markt-platz No. 5.

Depozit bogat de
totfelul de ciasornice de aur și argint
precum și ciasornice de metal și nickel
Articuli de argint de China.
Ochelari și zwickeri de Rathenov.
Articole optice de aur și argint.
Reparaturile solide și ieftine. Serviciu conștiințios.

Fabricație din țară prima calitate!
Stoboare de sârmă
tari și trainice!

Medalie de aur pentru lucrări de artă.

Atelier propriu de ornamentație artistică.

PÉCSI HENRIK
fabrică pentru împletituri de sârmă
BUDAPESTA, VI., Aréna-ut 126 sz.
Telefon 120—89. — — — Telefon 120—89.

Trimit și instalez împletituri de sârmă pentru mașini, împletituri de oscilat, stoboare pentru case și vile, împreună cu uși și porți puternice.

!! Cele mai frumoase rețele !!
Prețuri ieftine! Prețuri ieftine!
Mai furnizez: ciururi pentru cernut prund, coșnice pentru nisip, burlane pentru schintel, coșnice pentru nutreț, botnițe pentru boi și stoburi pentru feruști de orice mărime.

:: Liste și prospecte de prețuri se trimit gratis. ::

»Maramurășana« Institut de credit și economii în Sighetul-Marmației.

CONCURS.

»MARAMURĂȘANA« institut de credit și economii în Sighetul-Marmației (Máramaros-sziget) publică concurs pentru un post de **comptabil** și un post de **cassar.**

Salariul comptabilului e 2000 cor. și 400 cor. relut de cvartir, — iar a cassarului 1200 cor. și 300 cor. relut de cvartir.

Ambii funcționari numai după un an de probă vor fi denumiți definitiv, — și au a depune caștie în numărări ori hârtii de valoare admise pentru acest scop din partea direcțiunii de câte 2000 cor.

Reflectanții la aceste posturi au să-și înainta concursul, indicând studiile terminate, cunoștința de limbi, precum și praxa ce au făcut până acuma — până în **1 Ianuarie 1911**, la adresa dlui **Dr. Ilie Mariș**, avocat (Máramaros-sziget, Főltér Nr. 33), iar posturile sunt a se ocupa cel mult în **1 Februarie 1911.**

Este în interesul recurentului a se prezenta în persoană

Dirrecțiunea.

Premiat cu premiul I la București în 1894.

SCULPTOR ROMÂN.

Am onoare a aduce la cunoștința on. domni preoți și învățători precum și întreg on. public român următoarele:
Ca sculptor de lemn sunt în poziție să servesc în ori-e vreme cu ori-ce fel de lucru de sculptură și măsurit pentru sfintele noastre biserici creștinești d. e.:

Iconostase (Temple) Străni, Tronuri, Scaune, Chivote, Răpizi, Uși, Cadre, etc.

În ori-ce stil s'ar recere, cu cele mai moderate prețuri. Construiesc **PLANURI** după dorință. Pentru toate lucrurile mele iau garanță deplină că sunt de prima calitate atât ca lucru cât și ca artă.

Atrăgând atențiunea on. public asupra împrejurării, că chiar buna euviință ar aduce cu sine ca bisericile noastre românești prin măestri români să se înfrumusețeze.

Rog bunăvoința în special a onor. oșici și comitetelor parohiale.

Cu tot respectul semnez
I. Iuliu Bosioc,
sculptor și auritor în Berliște,
poșta Jám (Banat).

Promovat cu distincție de școală de sculptură.

Credit pe ipotecă, pe cambiu și pentru oficianți mijlocește

Herzog Sándor

ARAD,
str. Weitzer János 15.
Telefon nr. 376.

La **Librăria Tribunei** se află de vânzare totfelul de cărți școlare, bisericesti, științifice și literare. Hârtie de cris și recvizite școlastice etc **Cereți catalogul gratuit.**

Tot dela **Librărie** se mai poate procura și Calendarul Diecezan (Arad) à 30 fileri. Calendaru Diecezan cu șematizm 50 fileri. Calendarul Național (Orăștie) à 40 fileri. La fiecare exemplar se adaugă 5 fileri porto.

**Cele mai bune
Vinuri de deal,**

le găsești la **Iulius Dános**, producător de vinuri în Șiria pe lângă urm. prețuri:
Vin de masă prima calitate, azuriu Cor. 50.—
Vin de Rizling prima calitate „ 54.—
Cele mai bune vinuri vechi, culoare azurie Cor. 56.—, 60.—. Vinuri: Schiller Cor. 50.—. Vin roșu (Bikavér) 80.— și 90.— de hecto.

Vinurile se expediază în butoaie de imprumut, începând dela 100 litre de orice calitate.

Serviciu culant, vinuri admirabile de prima calitate.

Adresa pentru scrisori și telegrame:

Iulius Dános,
mare producător de vinuri
Világos (Șiria, Arad m.)

Imprumuturi ieftine

fără nici un adaus de cheltuieli cu 4 1/2% se mijlocesc imprumuturi de amortizație pe moșii pentru 10—65 de ani, se angajează a despovăra moșii cu datoria mai scumpă, la un împrumut mai ieftin.

Se vînd în rate avantajoase și fără scărire de preț orice mașini agricole, prima calitate și cea mai nouă construcție cu vapor, benzină și mașini de treierat cu olei brut, apoi mașini de sămănat și cosit, mori, cu vapor, benzină, olei și gaz, deasemenea sunt de vânzare 2 mașini de sămănat, vechi, folosite, una cu 15, alta cu 17 șire, apoi pentru un preț convenabil o mașină de treierat, sistem Göpel cu 4 HP.

stalații de luminat cu acetilenă, prin metode „Ideal” distins la expoziția din Viena cu medalie de aur sau Beagid, lumină foarte bună, ușoară, manuire sigură și simplă, economie de 500% în apă în comparație cu celelalte aparate, nu murdăresc, nici nu fac funingină.

Depozit și expediția tuturor părților constitutive; fitile, lize, scoici etc.

La cerere trimite un ofician specialist în cauză.

Agentura generală comercială:

: Palmer Mátys :

Timișoara (centru), Prinz Eugen gasse 13.
(lângă cuștarul Kech).

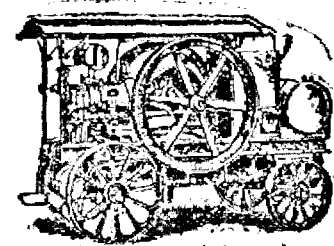
Agronomii își pot face cumpărăturile în condițiunile cele mai avantajoase la magazinul economic și de unelte al lui

Kálló István és Társa

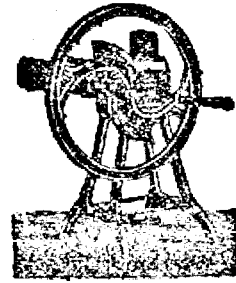
Telefon No. 850.

Oradea-mare—Nagyvárad

Teleki-u. No. 9.

Are în depozit, pe lângă avantajoase condiții de plată, tot-felul de mașini industriale și agricole, aparate, unelte, oleiuri, saci, mușamale sunii motoare, automobile, stropitori etc. Cereți prospecte. — Expediție gratuită. — Corespondență în limba română. —

Să nu se ia nime

după reclamele sgomotoase și înaintea de ce și-ar cumpăra ghetele de trebuință să cerceteze magazinul de

Încălțăminte

pentru bărbați femei și copii

Asociației pantofarilor din Arad (Czipészek term. szövetekezete)

Szabadság-tér No. 14, unde să găsească ghetele lucrate de măiestri și calfele din localitate pe lângă prețurile cele mai ieftine.

Zaharie Bărsan:

Impresii de Teatru din Ardeal

à 2 cor.

(10 filerl porto)

: Se poate căpăta la Librăria Tribunei Arad.

— Prețuri moderate. —

ANUNȚ.

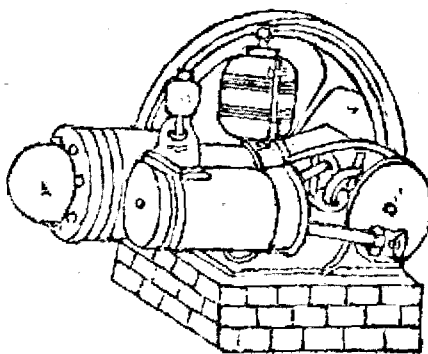
Am onoare a aduce la cunoștința onoratului public că mi-am deschis în Șiria, drumul Aradului, un atelier de : tâmplărie : (măsar) unde efectuiască ori-ce lucrări ce se țin de bransa aceasta, totfelul de mobile, precum și ori-ce lucrări de edificii.

Rugând sprijinul onoratului public român, semnez
Cu stimă:

VASILE HUIU
măestru măsar,
Șiria (Világos, c. Arad).

— Serviciu conștiințios. —

Motor cu olei brut. Nou-tate!

Cea mai contabilă putere motorică. Cea mai ieftină uzină! Garanție necondiționată. Prețuri și condiții favorabile. Fără mașinist! Nu explodează. Nu e expusă focului. Nu e supusă inspecția financiară. Nu are cazan. Funcționare simplă. Punem mașina la dispoziția oricărui individ acreditabil, fără nici o cheltuială, pentru a se convinge că face cel mai bun și cel mai vrednic de încredere serviciu. Prospecte de prețuri dela 2—60 PH gratuit.

PALFY TESTVÉREK
turnătorie de fer și fabrică de mașini în SEGHEDIN—SZEGED.

Fondat în Anul 1807. Distins cu 20 medalii de aur.

Izay și Rigó

magazin de albături gata de pânză albături de pat și pânzeturile de masă
Cluj—Kolozsvar, Strada Deák Ferencz Nr. 4.

Prețuri fixe moderate.

Mare asortiment de mărfuri din patrie.

Primește totfelul de executări de TRUSOURI

cu orice prețuri, la chemarea în provincia arată cu plăcere colecția :: de mustre. ::

Asortiment mare și frumos.

Pinză de in de Rumburg.

Pinză de in de Irlanda.

Pinză de in de Kreász.

BUMBAC

de Damast și Grádli.

ALBITURI GATA

pentru femei, bărbați și copii,

ALBITURI PENTRU PAT,

NĂFRĂMI DE BUZUNAR.

CIORAPI etc.

PANZETURI ALBE și COLORATE pentru masă.

A ieșit de sub tipar și se află de vânzare:

„Calendarul Național“ pe 1911.

È fără păreche între Calendarele române dela noi. Prin mulțimea chipurilor sale minunate, și cari nu se pot găsi nicăieri alurea, „Calendarul Național“ de pe 1911 e cel mai frumos și mai interesant între toate Calendarele românești. Iată câteva lucruri ce să găsească în el:

Vederea orașului Davos, din care marele Vasile de Stroescu a trimis în anul acesta jumătate de milion coroane ca dar pentru ajutorarea culturii române în Ardeal și Ungaria.

Casa în care a locuit V. Stroescu în Davos, și din care a trimis minunatele sale daruri. È un palat mare, cu 5 rânduri, care e sfârșit și ajuns pentru noi istorie, prin darurile ce din acel palat s'au revărsat spre noi.

Scrisoarea dlui V. Stroescu către „Libertatea“ când redacția l'a rugat să-i dea fotografiile. Insași scrisoarea e fotografiată și așa e dată în Calendar, ca fiecare vede slova lui Stroescu, scrisoarea mâinii lui însași! — Și alte vederi din Davos.

Apoi vederea hotelului „Palace Hotel“ din Montreux, la marginea lacului de Geneva, în Elveția, loc minunat, la care s'a dus marele nostru binefăcător după-ce a plecat din Davos.

Dela Montreux dsa a mers la Baden Baden, în Germania, și din Baden-Baden s'a luat foarte frumoase fotografii (chipuri) ale bisericii românești din acel oraș atât de departe în lumistrelin. È o biserică scumpă zidită de fostul Domn al Moldovei *Mihail-Vodă Sturza* de pe la 1844—45. Mulți Români noi n'au mai auzit de ea, decum s'o fi văzut.

Di Stroescu a avut marea bunătate a descrie însuși pe sama „Calendarului Național“ al nostru acea biserică și a ne trimite atât chipul ei din afară, cât și chipul marelui iconostasului și al unei stătuie (monument) din lăuntrul ei. În „Calendarul Național“ pe 1911 cetitorii află descrierea făcută de însuși dl Stroescu, a acestei, foarte frumoase biserici românești din depărtatul oraș nemțesc.

În același Calendar cetitorii află fotografiile dlui Vasile de Stroescu așa cum era el la vîrstă de 32 ani (chip până acum ne dat de noi o foaie dela noi), apoi cum era la 40 ani și cum la 48 ani.

Tot aci chipul inginerului *Aurel Vlaicu*, cel de care alina să mîndrește azi neamul românesc; chipul *mașinii lui de abur*, chipul *lui în zbor pe sus*, când abia se vede ea o pasăre, și apoi: chipul *casetă părintești* alui Vlaicu; chipul curții părinților lui, cu tatăl, mama, fratele Ion (cel cu care a trînit „comitetul“ prin curent electric în curtea lor), și sora lui, toată cinstita familie Vlaicu stînd pe prisdă înaintea porții, — chipuri cari nu le-a mai arătat nimenea și nu se pot găsi alurea, fiind ele fotografate anume pentru „Calendarul Național“.

Tot acest Calendar aduce:

Chipul când *Stefan-cel-mare* ară cu Polonii prinși în jug locul unde i-a bătut în Cedrul Cosminului, făcînd o poiană nouă în mijloc de codru, botezată de atunci „*Dumbrava Roșie*“.

Chipul când *capul lui Băthory*, principele Ardealului bătut de *Mihai-Viteazul*, e adus de Săcui înaintea lui *Mihai* pe tîpsie!

— și alte multe chipuri și cetiri foarte interesante naționale, aduce „Calendarul Național“ pe 1911.

Prețul lui e 40 il. — Cei-ce cumpără dela 10 ex. în sus, capătă după tot 10 plătit deplin două (2) gratis, pe deasupra. La cumpărări mai mari, rabat extra!

A se trimite Administrația „Libertatea“ în Orăștie — mite banii la: (Szászváros).

Fără bani Calendarele nu se trimitt.

INGRIJIREA FRUMUSEȚII.

Regeneratorul pentru păr (Galdys) nu se ține de plicticoasele medicamente anunțate de atâtea ori, cu toate că pe terenul acesta își reclamă primul loc, fiind cel mai bun dintre mijloacele pentru păr. Cu folosirea lui au ajuns la rezultate miraculoase. Femei și artiste din lumea mare prin scrisori de recunoștință dau expresia cea mai măgulitoare preparatului despre mulțămirea lor.

Regulatorul „Galdys“ întinerește în scurtă vreme părul încăruntit și îi redă culoarea și strălucirea originală tinereții.

O sticlă 2 cor. 40 fil.

Medicamentul pentru creșterea părului „Galdys“ e mijloc sigur contra căderii părului și a boalelor de cap. Promovează în mod miraculos creșterea și întărirea părului iar părul căzut îl înlocuiește bogat. Împedecă fracturarea părului. Cu un cuvînt întărește rădăcina, ca udatul florile. — O sticlă 3 coroane.

Tovarășul acestuia e **spiritul pentru cap „Galdys“**, care împedecă formarea mătreții și jupoierea pielii. — Prețul 2 coroane.

Le pregătește farmacia la „Impăratul Roman“ alui
VIG BÉLA, BUDAPEST II. Fő-utca 54.

Celebrele originale
motoare

„OTTO“

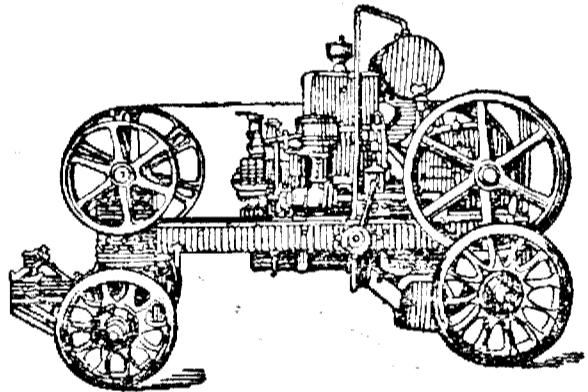
cu benzină, gaz, sau oleiu brut.

Până acum sunt în funcțiune mai mult ca 95.000

în toate părțile lumii.

Prețuri ieftine! Condiții avantajoase de plată.

— Mare expediție în țară și străinătate —

Depozitul filial a fabricii de motoare:

Langen & Wolf

Timișoara — Josefstadt, Bonnáz-u. Nr. 12.

Liste de prețuri și prospecte la dorință se trimit gratuit și porto franco.

Prima fabrică de casse și mașini din Ungaria

I. Anheuer, Timișoara.

CASSE

de cea mai nouă construcție
sigur e contra focului și spargerii.

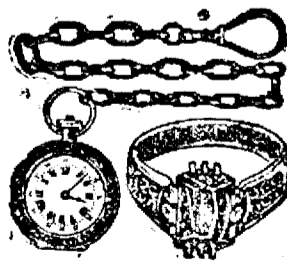
Casse cu panțere de oțel, tresoare și antrepozite
panțerate cu deplină siguranță contra spargerii.

Casse pentru cărți din asbest.

Panțerarea locatelor pentru casse.

Uși și ferestri panțerate pentru institute de
bani, cea mai nouă construcție.

Preț-curent ilustrat se trimite gratis și franco acasă.

Prăvălie recunoscută de I-u rang.

Szilágyi Géza és Társa

ciasornicar și givaerglu
ciasornicarul căilor ferate ungare a statului

Nagyvárad, Rákoczi-ut No. 4.

În edificiul Orsolya zárdá. — Telefon 630.

Ciasornice exclusiv numai fine și
cari umblă precis.

Ciasornice foarte bune pentru că-
lătorii.

Ciasornice elegante p. tineri.

Ciasornice frumoase, pentru dame.

Cias. deșteptătoare de buzunar în

Decoruri pentru masă de argint și argint de China, tase, lădițe pentru

zahăr, blide pentru compot, obiecte pentru mîncat, bastoane, etc.

Cadouri de mireasă, pentru botez și de Crăciun. Atelier de reparat.

Garantă deplină. — — — Serviciu foarte solid, prețuri foarte ieftine.

tocuri de aur, argint, metali și oțel.

Cercei cu briliante și diamant și inele.

Cercei de aur, inele, brațele, bro-

șete, lanțuri de grumazi și pentru

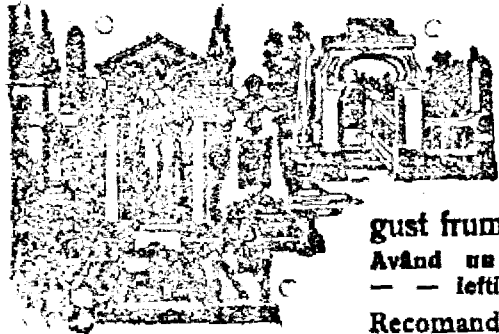
orofoage, amulete.

Toffelul de giuvaere de argint.

Ochelari foarte buni.

TUNNER CORNEL

Industrie de marmură și granit.
Timișoara-Fabric, Andrassy-ut Nr. 22.
Timișoara-Josefin, Hunyadi-u. Nr. 4.

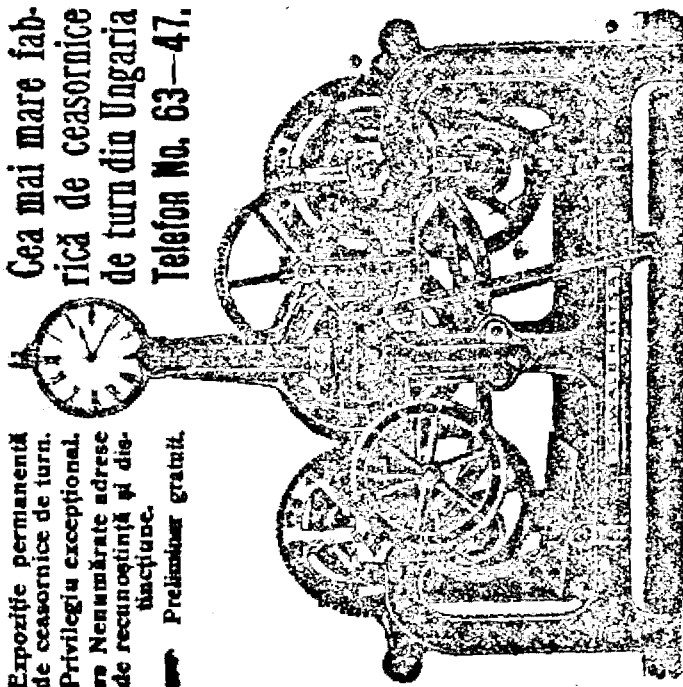

Iși recomandă magazinul asortat bogat monumente, table de marmură, statui, fabricație proprie în executare de gust frumoasă și cu prețuri moder. Având un magazin bogat, lîferez mai ieftin ca orice concurență.

Recomandându-mă on. public cu stimă

TUNNER CORNEL, măiestru de sculptură în piatră.

SCHWALB KÁLMÁN ES TSA
FABRICA DE CEASORNICE DE TURN
BUDAPEST, VII. Dembisky-u. 32.
Cea mai mare fabrică de ceasornice de turn din Ungaria
Telefon No. 63-47.

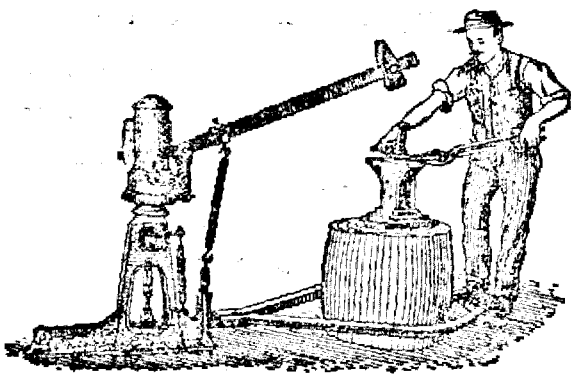
Expoziție permanentă de ceasornice de turn.
Privilegiu excepțional.
Numărare adrese de recunoștință și dedicație.
Preliminar gratuit.

Important pentru lăcățari și fauri.

Clocan barost patentat ce se poate mîna cu piciorul
Invenția de Schwartz & Társa. — Unicii fabricanți și vînzători
Fabrica Solymos Testvérek Arad, Kôlcsey-u. 67.

Mare economisală de timp și ajutori lucrători, în propozițiune ieftin, se poate folosi ușor în oricare atelier. Celor cari se interesează la dorință li se trimite catalog de prețuri cu explicații amănunțite gratuit.

Cu stimă:
Solymos Testvérek, Arad.

Telefon 66-82.

FISCHER TESTVÉREK

■ lustritori de sticlă și fabricanți de oglinzi; ■
■ pictură specială pentru geamuri de biserică. ■
BUDAPESTA, VIII., Mária-utca No. 11.

Pregătim ireproșabil oglinzi, plăci, dulapuri și apărătoare pentru uși. Primim execuția conștiințioasă a oricăror lucrări din acest râm, apoi colorarea în sticlă ori mozaic a geamurilor de biserică, dormitoare, sufragerii, saloane, portale și porticuri.

== Mare depozit de sticlă în plăci. ==
Comandele atât din loc cât și din provincie se fac cu multă conștiințiozitate.

Telefon 66-82.

Specialitățile cosmetice ale lui Dr. Odor Béla, farmacist

se află în farmacia »Steaua de aur«

Aiud — Nagyenyed, Főter, (cott. Alba inferioară).

Cremă de Aiud pentru folos de noapte. Mijloc ireproșabil pentru albirea și moierea pielii; nu conține nici un ingredient dăunător de mercuriu. Prețul unui borcan 1 cor. 20 fil.

Cremă de Aiud pentru folos — peste zi; deosemena moie pelea, nu i unsuroasă și păstrează foarte bine pudra. Prețul unui borcan 1 cor. 20 fil.

Lichid pentru moierea și albirea mânilor dă pielii un alb de culoarea marmorului. O sticlă 1 cor. 10 fil.

Săpun din cremă de Aiud cu miros admirabil cu 1 cor. 20 fil.

Pudră de Aiud în trei culori. O cutie 1 cor. 20 fil.

Petroform pentru spălarea părului oprește căderea părului și formarea mătreței, întărește pielea și ajută la creșterea părului. O sticlă 1 cor. 80 fil.

Spirit de plante din Ardeal.
Făcut din frunzele și rădăcinile buruienilor de leac, dă părului un lustru frumos, și-l face moale. Prețul unei sticle 1 coroană 70 fileri.

Bay-Rum Samphoo pentru cultivarea părului și a pielii. O sticlă 2 cor.

Praf Sampoo pentru spălarea părului și ținerea curată a pielii, mai ales la femei. Un pachet 25 fil. 10 pachete 2 cor.

Hair-Reneiver (lapte pentru regenerarea părului) părul cărunț își recapătă culoarea originală. O sticlă 1 cor. 80 fil.

Apă aromatică pentru gură și păstrarea și curățirea dinților. O sticlă 70 fileri.

Apa de gură Formosan pentru desinficierea gurei și a dinților. O sticlă 1 coroană 80 fileri.

Praf pentru dinți Hydrosan mijloc de mîna întîl pentru albirea dinților și desinficierea gurei. O cutie 1 coroană 20 fileri.

Picături pentru dinți veritabile americane
O sticlă 60 fileri.

Lichid de brad (Espirt de Bois) pentru parfumarea camerilor și desinficierea apartamentelor bolnavilor. O sticlă 1 cor. 30 fil. Tub pentru împrăștierea acestuia 50 fil.

INTREPRINDERE ROMÂNEASGĂ

MIHAI FLONTA

antreprenor de zidiri
Oradea-mare-Nagyvárad.
Stabilimentul și cancelaria Pereces-u. 9

Primește: plănuitura și zidirea de biserică, școale, case notariale și a tot felul de zidiri private.

Magazin stabil de fabricate de cement, comande se primesc.
Magazin stabil de pietrii artificiale pentru morminte. Prospecte gratuit.

Cele mai bune

orologe

— cele mai solide și cele mai după modă —
juvaericeale

atât pe bani gata, cât și în rate pe lângă cheazășie de 10 ani și prețuri ieftine, lîferează cea mai bună prăvălie în aceasta privință în întreagă Ungaria

BRAUSWETTER JÁNOS

orologier în SZEGED.

CATALOG cu 2000 chipuri se trimite GRATUIT.
Notez că numai aceia vor primi catalogul gratuit cari îl cer cu provocare la ziarul Tribuna. (ad. scriu că a cetit anunțul în Trib.)
Correspondențele se fac în limba maghiară, germană și franceză.

